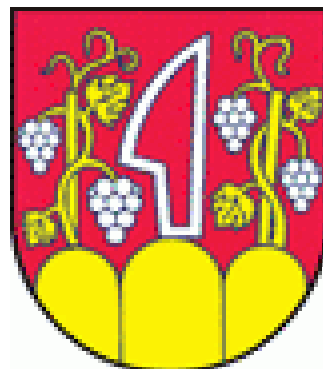

Program rozvoja obce Olováry

2021 -2027

Samosprávny kraj:	Banskobystrický
Okres:	Veľký Krtíš
Región:	Novohrad
Adresa:	Obecný úrad Olováry 129 991 22 Bušince
Tel:	047 / 489 21 52
Email:	obecolovary@gmail.com
IČO:	00 319 481
Rozloha:	1861 ha
Prvá písomná zmienka:	v roku 1245

OBSAH

1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE.....	7
2 VÍZIA OBCE.....	24
3 PRIORITNÉ ROZVOJOVÉ OBLASTI OBCE.....	25
4 SWOT ANALÝZA.....	26
5 STRATEGICKÉ CIELE ROZVOJA.....	34
6 AKČNÝ PLÁN.....	37
7 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU.....	38
8 ZABEZPEČENIE PHSR.....	39
9 MONITOROVANIE PHSR.....	40
10 ZÁVER.....	41
11 POUŽITÁ LITERATÚRA.....	42
PRÍLOHY.....	43

ÚVOD

Dokument „Program rozvoja obce Olováry (ďalej len PRO) s výhľadom do roku 2027 je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. PRO Olováry sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Olováry, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

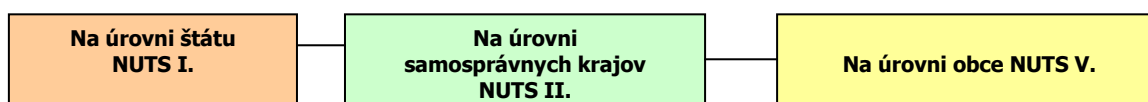
Bol spracovaný na základe zákona 539/2008 z. Z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý definuje program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PRO) ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu.

PRO Olováry je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Cieľom spracovania PRO je poskytnúť komplexný pohľad na súčasný stav, perspektívy a šance obce v oblasti ekonomického a sociálneho rozvoja, stanoviť strategické ciele, rozvojové priority a strategické oblasti rozvoja obce ako celku.

Štruktúra PRO Olováry je v súlade s Metodickou príručkou pre vypracovanie PHSR obce vydaným ešte bývalým MVR SR a s Metodikou na vypracovanie PHSR obce/VÚC, ktorú vyhotovilo MDV a RR SR v roku 2014 (podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.).

Veľmi dôležitým cieľom tohto dokumentu je zabezpečenie účasti obce na čerpaní finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie. Definované sú prioritné rozvojové oblasti, ciele, opatrenia a aktivity PHSR obce **v súlade so strategickými rozvojovými dokumentmi na úrovni EÚ, SR, NUTS I, NUTS II a NUTS III.**

Dokumenty nadnárodnej úrovne:

• Stratégia Európa 2020

Európa 2020 je desaťročná stratégia Európskej únie v oblasti rastu. Nezameriava sa však iba na prekonanie krízy, ale jej cieľom je odstrániť nedostatky aktuálneho rastového modelu a vytvoriť podmienky pre taký typ rastu, ktorý je inteligentnejší, udržateľnejší a inkluzívnejší. Na účely hodnotenia pokroku bolo v rámci stratégie nastavených päť hlavných cieľov, ktoré by EÚ mala splniť do roku 2020. Týkajú sa zamestnanosti, vzdelávania, výskumu a inovácie, sociálneho začlenenia a chudoby a oblasti klímy a energetiky.

Základom stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

- Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii.
- Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje.
- Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

• Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021– 2027 je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika za účasti partnerov v súlade s prístupom viacúrovňového riadenia a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov Európskych štrukturálnych a investičných fondov za účelom dosahovania cieľov stratégie Európa 2020.

Úlohou PD SR je definovať strategický prístup na riešenie identifikovaných disparít a rozvojových potrieb, ktoré v súčasnosti bránia dostatočne naplniť stratégiu inteligentného, udržateľného inkluzívneho rastu a zvyšovať kvalitu života.

Hlavným cieľom PD SR je zvyšovanie kvality života obyvateľov SR prostredníctvom vytvárania nových pracovných miest, inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Priority pre financovanie:

- Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- Infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
- Rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- Trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- Moderná a profesionálna verejná správa.

Operačné programy (OP)

• **Výskum a inovácie (VaI)** – špecifická priorita: Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií, podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií, Zlepšiť dostupnosť, využívanie a kvalitu informačno-komunikačných technológií. Zvýšenie konkurencie schopnosti malých a stredných podnikov, poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH), Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania.

• **Integrovaná infraštruktúra (II)** – špecifická priorita: Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach,

• **Ľudské zdroje (EZ)** – špecifická priorita: Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácie. Investície do vzdelávania, rozvoja schopností a celoživotného vzdelávania.

• **Kvalita životného prostredia (KŽP)** – špecifická priorita: Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov. Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzanie a riadenie rizika.

• **Efektívna verejná správa (EVS)** – špecifická priorita: Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality. Posilnenie inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán a efektívnosť verejnej správy.

• **Integrovaný ROP (IROP)** – špecifická priorita: Regionálna infraštruktúra a politika.

Samostatným režimom sa budú riadiť programy:

- Technická pomoc (TP)
- Rybné hospodárstvo (RH)
- Program rozvoja vidieka (PRV)
- Európska územná spolupráca (EÚS)
- Program INTERACT (PI)

Dokumenty národnej úrovne:

• **Národná stratégia regionálneho rozvoja SR do roku 2030**

Národná stratégia je východiskový strategický dokument, ktorého cieľom je komplexne určiť strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v SR. Jej úlohou je pre región na úrovni NUTS 3:

- identifikovať jeho vnútorný potenciál a špecifikovať jeho možnú konkurencieschopnosť v rámci SR,
- charakterizovať jeho špecifické stránky a z nich vyplývajúce hlavné konkurenčné výhody v rámci SR ako aj v európskom kontexte,

- určiť jeho rozvojové strategické ciele a priority.

Strategickým cieľom NSRR je „Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov pri súčasnom zvyšovaní kvality života ich obyvateľov a pri rešpektovaní princípov TUR.“

Dokumenty regionálnej úrovne:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) na roky 2022-2031.

NSRRSR zadefinovala strategické ciele BBSK nasledovne:

- doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
- rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie verejnej správy a podporou projektov v oblasti elektronických služieb,
- poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
- inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Na základe uvedeného boli určené prioritné oblasti:

PO 1: Veda, výskum a inovácie

PO 2: Ľudské zdroje

PO 3: Zamestnanosť

PO 4: Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie

PO 5: Životné prostredie, zmeny klímy a obnoviteľné zdroje energie
(http://ocuholisa.sk/dokumenty/phsr_obec_holisa_2014.pdf, 2014).

Víziou obce je zabezpečiť hospodársky a ekonomicky rast pri dodržaní podmienok TUR a využití obnoviteľných zdrojov energie, kvalitne zabezpečenie životných potrieb obyvateľstva v kontexte zachovania a rozvoja kultúrnych tradícií a zvykov v obci využívajúc úzku spoluprácu verejného, neziskového i podnikateľského sektoru a občanov.

Dosiahnutím stanovených cieľov sa zlepši miestna infraštruktúra, podporí sa rozvoj miestneho vidieckeho podnikania, vytvorenie nových pracovných príležitostí, poskytnú sa kvalitnejšie základné služby samotnému obyvateľstvu i návštevníkom vidieka, čo v dôsledku prispeje k rozvoju vidieckeho turizmu v obci a zvýši sa atraktivita obce, okolitých obcí i regiónu.

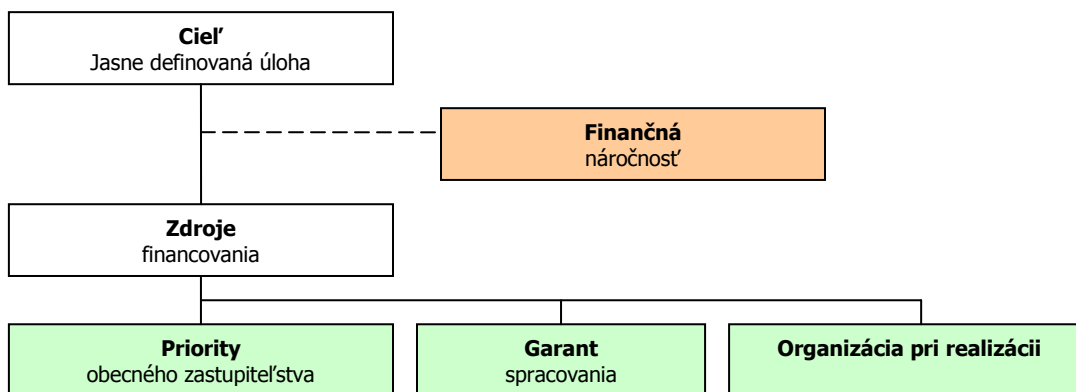
Finančne prostriedky, ktoré získame z Európskych fondov, musíme čo najefektívnejšie vynaložiť. Pomáhať obciam by mali odborníci, ktorí sú vzdelaní, skúsení a majú určitú motiváciu. Musíme takých odborníkov udržať v regióne ba aj v obci, aby kapacita mladých vzdelaných ľudí čím ďalej rástla.

Dokument na dosahovanie cieľov rozvoja obce je jedným z podporných dokumentov, ktorý obsahuje podrobne detaily a ciele programu. Poslaním PRO Olováry je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce. Je to zároveň otvorený dokument, ktorý sa môže podľa vopred stanovených pravidiel dopĺňať a aktualizovať.

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Olováry je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Olováry. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Každý s navrhovaných projektov musí obsahovať: Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 503/2001 Z. z. sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Združenie obcí, ktorého je obec členom, nedisponuje spoločným mikroregionálnym fondom, z ktorého by sa mohli financovať rozvojové aktivity, preto zostavenie finančného plánu realizácie programu momentálne nie je relevantné. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Banskobystrický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obec okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programového obdobia 2021 - 2027.

PHSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

1. *Úvod* - charakterizuje PHSR a proces jeho tvorby
2. *Analytická časť* - základná charakteristika obce - obsahuje najdôležitejšie charakteristické údaje podľa jednotlivých oblastí života obce.
3. *Strategická časť* - vízia obce - obsahuje stručnú charakteristiku prioritných cieľov rozvoja obce.
4. *Programová časť* - prioritné rozvojové oblasti obce - obsahuje prioritné oblasti rozvoja obce na základe všeobecného konsenzu. *Strategické ciele rozvoja* - definuje strategický zámer, jednotlivé strategické ciele rozvoja podľa prioritných rozvojových oblastí a opatrenia na ich zabezpečenie.
5. *SWOT analýza* - obsahuje hodnotenie jednotlivých prioritných oblastí obce z hľadiska jeho silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, poukazujúc na disparity – rozdielnosti medzi stávajúcim využitím a potenciálom rozvoja.
6. *Merateľné indikátory* - monitorovanie PRO sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov.
7. *Finančná časť* - akčný plán - je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný

- časový harmonogram. Akčný plán predstavuje predpokladaný plán realizácie programu s indikatívnymi stanovenými výškami rozpočtu.
8. **Realizačná časť - zabezpečenie PRO** - predstavuje definovanie finančných zdrojov, ktoré budú použité na realizáciu programu, ako aj stanovenie administratívnych kapacít, ktoré by mali realizáciu programu hodnotiť, program aktualizovať, atď..
 9. **Monitorovanie** - definuje subjekty poverené monitorovaním programu.
 10. **Záver** - stručné zhodnotenie dokumentu, ktorý je otvoreným materiálom, pravidelne ročne vyhodnocovaným a aktualizovaným.

1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec Olováry súčasťou okresu Veľký Krtíš a Vyššieho územného celku Banská Bystrica.

Tab. 1 Základná charakteristika obce Olováry	
Kód obce	516261
Názov okresu	Veľký Krtíš
Názov kraja	Banskobystrický
Štatút obce	obec
PSC	991 22
Telefónne smerové číslo	047
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1245
Nadmorská výška obce - mesta v m	190
Celková výmera územia obce [m ²]	18 619 191
Hustota obyvateľstva na km ²	18
Zdroj: ŠÚ SR, 2020	

Nadmorská výška obce je 190 m.n.m. a radí sa k nižšie položeným obciam. Celková výmera územia presahuje 18,6 mil. m². Z hľadiska hustoty osídlenia patrí obec k slabo zaľudneným obciam.

HISTÓRIA OBCE

Obec Olováry sa rozprestiera v Ipeľskom údolí, v kotline zo severu izolovane od ruchu sveta. Nerušený výhľad je len smerom na juh do spomenutej kotliny, cez ktorú vedie len poľná cesta k rieke Ipeľ.

Prvú známu písomnú správu, ktorá sa zachovala o obci vydala kráľovská kancelária kráľa Bela IV. v desiatom roku jeho panovania. Z tohto obdobia, v listine, ktorá sa zachovala a datovaná je 9. septembra 1245 sa stretáme po prvýkrát mimo iných okolitých obcí aj s názvom Olováry v tvare Olwar. Na základe toho môžeme predpokladať, že rok pred panovaním Svätého Ladislava Olováry už existovali. Obec má oveľa dlhšiu históriu, avšak listiny vo väčšej miere sa zachovali len z obdobia po tatárskom vpáde. Nakoľko sme zo staršieho obdobia nenašli originálne dokumenty, preto dejiny obce rátame len od vydania listiny kráľom Belom IV. Oficiálne s názvom obce v tvare Óvár sa stretáme v dokumente z 18. mája 1818 z vizitácie cirkevného zboru, kde sa píše o obci Óvár, ktorá existovala už aj v roku 1245 pod názvom Alwar. Podľa niektorých prameňov dejiny obce Olováry úzko súvisia s dejinami hradu Modrý Kameň. Podľa starých zástav a bojových znakov oba hrady boli v úzkom prepojení. Aj Olováry patrili spolu s Modrým Kameňom do majetku rodu Balašovcov. Táto časť Novohradu bola osídlená už niekoľko tisícročí. Archeológovia podľa doteraz známych výskumov v chotári obce odkryli stopy usadlosti z doby kamennej. Nad obcou na vrchu Starý hrad našli hradby z obdobia sťahovania národov. Dá sa predpokladať, že podobne ako blízke Bušince, aj chotár obce Olováry môže veľmi prekvapiť bádateľov starých dôb.

Obec leží v údolí rieky Ipeľ. Patrila do Novohradskej župy. V 14. a 15. stor. patrila k divínskemu hradu. Počas tureckej nadvlády bola zadelená od r.1554 do roku 1593 do novohradského sandžaku.

Od roku 1850 do roku 1916 patrila do okresu Balašské Ďarmoty. Od r.1916 až do r.1938 patrilo do okresu Modrý Kameň, po mníchovskom diktáte bola pripojená k Maďarsku, v r.1938-1944 do okresu Balašské Ďarmoty. Po skončení II.sv. vojny od r.1945 obec znovu pripadla do Československa a patrila do r.1960 do okresu Modrý Kameň. Následkom územnej reorganizácie v r.1960 bola pripojená do okresu Lučenec. Tento okres neskôr v r.1968 znovu rozdelili a vznikol okres V.Krtíš, kde boli zadelené aj Olováry.

PRÍRODNÉ POMERY

Reliéf

Časť územia, kde sa obec Olováry rozprestiera - Ipeľská kotlina, patrí k vnútorným panvám a kotlinám vyplneným sedimentmi. Severná časť je priradená ku Krupinskej planine, vytvorenej vulkanicko-

sedimentačnými formáciami. Odlišné látkové zloženie sedimentov a vulkanitov podmienili tvarovanie dvoch morfológických štruktúr: mierne zvlnenej Ipeľskej kotliny a výraznejšie členenej Krupinskej planiny.

V severnej časti zasahuje Krupinská planina výbežkami v lokalite Ostrý vrch, Klinkovica, Babka, Dúbrava. Vystupujú tu hrubo až strednezné epiklastické pieskovce, chaotické brekcie, bazálne tufické piesky. V strednej a južnej časti, v okolí potoka Krtíš až po obec Malý Krtíš, sú zastúpené fluviaálne sedimenty, aleurity, íly, jemnozrné až hrubozrné piesky (krtíšske vrstvy), eolicko-deluviálne sedimenty. Ipeľská kotlina reprezentuje nížinu. Krupinskú planinu možno označiť ako nížku vysokočiny. Najvyšší vrch Krupinskej planiny na území okresu – Španí laz dosahuje nadmorskú výšku 643 m.

Geologická stavba, nerastné suroviny

Geológia

Geologický vývoj územia prebiehal ako súčasť geologického vývoja Karpatskej sústavy. Vystupujú tu výlučne komplexy terciaru. Podložie terciaru tvoria horniny prvohôr a druhohôr. Významné horotvorné procesy v treťohorách prebehli na študovanom území v paleogéne. Vo vrchnom paleogéne sa celkovo Karpatské hrebene dvíhali, pričom okraje Karpatského masívu, ktoré lemovali aj južné úpätie Karpát, sa začali prehýbať a vznikli tu viacmenej súvislé depresie. Na naše územie sa do takejto depresie v strednom oligocéne transgredovalo od juhu more, ktoré koncom vrchného burdigalu ustúpilo. Vo vrchnom burdigale sa však začali pohyby mobilnej zóny maďarského Stredohoria, preto naša oblasť poklesla a začal sa v nej nový helvétsky sedimentačný cyklus. Najprv vznikli pri severnom pobreží spodnohelvétskeho mora pobrežné jazerá, v ktorých sa usadili uhoľné sloje. Potom sa jazerá pomaly dostali do spojenia s transgredujúcim morom a vznikali lagúny, v ktorých sa sedimentovali brakické onkoforové vrstvy.

Na rozhraní helvéty a tortonu sa pre veľké napätie utvorili veľké a hlboké zlomy, pozdĺž ktorých masív začal klesať. Smer zlomov je SZ-JZ. Keďže zlomy siahajú do veľkých hĺbok, vystupovali po nich strednobázické lávy a začali sa zjavovať aj početné vulkány. Výlevy lát sprevádzali výbuchy a vyvrhovanie plastického vulkanického materiálu. Pokles pevného masívu viedol na našom území k novej tortonskej transgresii mora. Koncom tortonu more ustúpilo, lebo pokles masívu prebiehal na pozadí zdvihu celej geosynklinály, takže vnútorná priehlbina stratila spojenie s Tethydom. Južná časť územia, Ipeľská kotlina, patrí k vnútorným panvám a kotlinám vyplneným sedimentmi. Severná časť je priradená ku Krupinskej planine, vytvorenej vulkanicko-sedimentačnými formáciami. Odlišné látkové zloženie sedimentov a vulkanitov podmienili tvarovanie dvoch morfológických štruktúr: mierne zvlnenej Ipeľskej kotliny a výraznejšie členenej Krupinskej planiny. Do severnej časti územia zasahuje Krupinská planina. Vystupujú tu hrubo až strednezné epiklastické pieskovce, chaotické brekcie, bazálne tufické piesky. V strednej a južnej časti územia, v okolí rieky Krtíš, sú zastúpené fluviaálne sedimenty, aleurity, íly, jemnozrné až hrubozrné piesky, eolickodeluviálne sedimenty.

Nerastné suroviny

Okres V. Krtíš je pomerne chudobný na nerastné suroviny. Okrem palív (hnedé uhlie) a nerudných surovín, tu neboli zistené nijaké ložiská rúd.

Hnedé uhlie sa nachádza v oblasti označovanej ako Juhoslovenská uhoľná panva, ktorá sa delí do niekoľkých tektonických celkov, oddelených od seba veľkými stupňovitými poklesmi smeru severozápad – juhovýchod. Najzápadnejšia časť ložiska sa tiahne na západ od zlomu, ktorý prebieha od Horných Plachtiniec južným smerom k Dolným Plachtinciam. Táto oblasť je prakticky bezvýznamná, pretože tu uhoľné sloje nedosahujú bilančnú mocnosť. Ďalšou oblasťou je oblasť Modrého Kameňa, ktorú na východe obmedzuje tektonická línia Horné Strháre – Žihľava – Bušince. Spomínaná oblasť, nazývaná aj Modrokamenská uhoľná panva, má najpriaznivejšie uloženie, pretože uhoľné sloje sa nachádzajú v pomerne malých hĺbkach a sú dostatočne mocné.

Z nerudných surovín majú najväčší význam piesky a štrky, ďalej sú to tehliarske hliny a stavebný kameň. Najviac sa využívajú štrky, a to na stavebné účely. Ťažia sa z alúvia Ipľa a niektorých jeho prítokov. Piesky boli využívané ako sklárske a lejárské, avšak kvôli ich nízkej kvalite sa od toho upustilo. Miestne sa využívajú na stavebné účely. V minulosti bol ťažený i stavebný kameň – najmä andezit, ktorého lomy sú už značne vyťažené.

Geomorfológia

Ipeľská kotlina reprezentuje nížinu. Krupinskú planinu možno označiť ako vysočinu, zaradenú do kategórie nízkych vysočín. Rozhranie medzi nížinou a vysočinou sa u nás pokladá vrstevnica 300m. Územie okresu sa nachádza na rozhraní Ipeľskej kotliny a Krupinskej planiny. Severná časť územia má relatívnu výškovú členitosť od 101 do 108m, teda silne zvlnený až mierne rezaný reliéf. Južná časť územia má relatívnu výškovú členitosť od 31 do 100m, čiže mierne až stredne zvlnený reliéf. Na vývoj tohto územia vplývali v

značnej miere zmeny podnebia v pleistocéne. V chladných obdobiach sa dostávalo pôdotokom a zmývaním zo svahom veľa hornín uvoľnených mrazovým zvetrávaním. V teplých medziľadových dobách rieky prehlbovali svoje korytá a prerezávali dná dolín, v ktorých si vyhlbovali nové. Zvyšky dnen starých koryt tvoria riečne terasy. Takéto má aj rieka Krtíš. Pretože sa tieto toky premiestňovali na východ, terasové stupne lemujú len pravé strany dolín tokov a doliny tak majú asymetrický tvar. Tieto terasy v pleistocéne pokrývala spraš. Po ľavej strane rieky Krtíš môžeme nájsť zastúpenie profluviálnych sedimentov, náplavové kužele, piesčité hliny a zahlinené piesky. Na základe geologického vývoja sa územie od severu pozvoľne skláňa k juhu. Sklonitosť územia je v priemere 2°. Nadmorské výšky sa smerom na juh znižujú a dosahujú hodnoty 250m.n.m. a 237m.n.m. Len jeden vrchol dosahuje nadmorskú výšku nad 300m a je to Babka, 339m.n.m.

Pôdne pomery

Pôdne druhy

V rámci vybraného územia možno vyčleniť niekoľko pôdnych druhov, pričom možno pozorovať súvislosť medzi zrnitostným zložením jemnozeme a materskými horninami. Nachádzajú sa tu ílovito-hlinené až ílované pôdy, ktoré vznikajú na andezitových tufotoch, tufitoch, sprašových hlinách, na ťažkých aluviálnych náplavoch, treťohorných íloch. Hlinité pôdy vznikajú na vápnitých pieskovcoch, andezitoch, sprašiach. Piesočnato - hlinité pôdy produkujú pieskovce, treťohorné štrky. Hlinito – piesočné až piesočné pôdy sa tvoria na viatych pieskoch a hrubých aluviálnych náplavoch, na terasových štrkopieskoch.

Najväčšie plochy s uvedených pôdnych druhov pokrývajú ílovo- hlinité až ílované pôdy. Pretože horniny, na ktorých sa tieto pôdy tvoria, plošne prevládajú - sú to najmä tufy, tufyty, sprašové hliny, ťažšie aluviálne náplavy. Potom nasledujú hlinité pôdy, piesočnato- hlinité len veľmi malé plochy pokrývajú hlinito- piesočné až piesočné pôdy.

Pôdne typy

V Ipeľskej kotline výrazne dominujú hnedozeme - typické a oglejené. Hnedozeme typické sa utvorili na sprašiach a sprašových hlinách, menej na polygentických hlinách. Značné plochy v Ipeľskej kotline pokrývajú aj ílemerizované pôdy, ktoré sa viažu na vlhkejšiu klímu, pričom ich substrátom môžu byť aj sprašové a polygenetické hliny. Oglejené pôdy (pseudogleje) sú viazané na najvlhšie časti Ipeľskej kotliny. Často vystupujú v súbore s hnedými lesnými pôdami.

Menšie ostrovčeky tvoria v Ipeľskej kotline pararendziny, ktoré vznikli na stredne ťažkých zvetralinách silikátovo - karbonátových hornín, tu sa často vyskytujú v súbore s hnedozemami. Aluviálne nivy vodných tokov, najmä nivu Ipeľa, Čebovského potoka a iných tokov, pokrývajú nivné pôdy glejové, ktoré sa vyskytujú v súbore s glejovými pôdami, lokálne aj s lužnými pôdami. Malé plochy v okolí Bušínec a Slovenských Ďarmot pokrývajú solné pôdy- slaniská a slance, ktoré majú nepriaznivé vlastnosti: ťažko prijímajú vodu, v suchých obdobiach sú tvrdé, vo vlhkých napučia, obsah soli v nich je pre rastliny škodlivý, takže nie sú vhodné na obrábanie.

Hydrologické pomery

Povrchové vodstvo

Územie okresu patrí do povodia Ipeľa. Rieka Ipeľ tvorí južnú hranicu okresu Veľký Krtíš a súčasne je hraničným tokom s Maďarskou republikou. Najväčšími postrannými prítokmi Ipeľa sú: Tisovník, Stracinský potok, Čebovský potok, Veľký potok, Krtíšsky potok /Krtíš/ a Stará rieka. Krtíš ako jeden z väčších pravostranných prítokov Ipeľa má dve zdrojnice, a to Krtíšok a Riečku, spájajúce sa južne od Modrého Kameňa, Krtíš priberá z ľavej strany Medokýšny potok a z pravej Plachtinský potok, Plocha povodia predstavuje 238,79 km² a tečie v dĺžke 36,5 km. Od prameňa po Malý Krtíš tečie v úzkom údolí. Od polovice Veľkého Krtíša je potok upravený v dĺžke 825 metrov. Dno je 4 m široké a svahy opevnené prefabrikátmi. Na hornom toku má Krtíš bystrinný charakter, v dolnej časti koryto Krtíša sa rozširuje asi na 5 m s hĺbkou 1-2 m. Ústí pri Selešťanoch do Ipeľa.

Hladina vodných tokov stúpa najmä na jeseň a na jar, v letných mesiacoch klesá. Jarné maximum spôsobuje topenie snehu v Krupinskej vrchovine a pod Javorím a jesenné maximum zvýšené zrážky. (Mázor, 1979, s. 10.)

Koncentrácia obyvateľstva a priemyselného areálu pozdĺž potoka si vyžiadala vybudovanie čistiarne odpadových vôd, ktorá bola v prevádzke od roku 1970. Čistiareň však bola látkovo i hydraulicky preťažovaná, preto sa pristúpilo k vybudovaniu novej čističky, čím sa zlepšila kvalita vody v Krtíšskom potoku.

Podpovrchové vodstvo

Zo sopečných hornín sú zastúpené andezitové pyroklastiká: tufy a tufity. Voda v týchto horninách cirkuluje po puklinách a póroch. Voda v tufoch má charakter pórovej vody. Utvárajú sa tu samostatné horizonty podzemnej vody. Z pyroklastík vyvierajú puklinové a puklinovo-vrstevnaté pramene. Predpokladá sa, že smer prúdenia podzemnej vody je S-J, ovplyvňuje ho však morfológia terénu. Neogénne sedimenty budujú celú Ipeľskú kotlinu. Striedajú sa priepustné vrstvy štrkov, pieskov s nepriepustnými ílovitými vrstvami. Striedanie priepustných a nepriepustných vrstiev a ich panvovité uloženie vytvára podmienky na vznik podzemnej vody s napätou hladinou – tzv. artézskej podzemnej vody. Na území okresu Veľkého Krtíša je niekoľko zvodnených horizontov artézskych podzemných vôd. Najbohatšie zásoby podzemných vôd sa utvárajú v aluviálnych nivách, ktorých materiál sa skladá zo štrkov, pieskov a hlín. Pramene v aluviálnych nivách sú zriedkavé, no takmer na celom území sú v nich vyhlbené domové studne. Osobitne bohaté na podzemnú vodu je alúvium Ipeľ. Okres Veľký Krtíš je pomerne bohatý na minerálne vody. Podľa teploty možno rozlíšiť v okrese studené minerálne s teplotou do 20°C a teplé alebo termálne minerálne vody s teplotou nad 20°C, no nie vyššou ako 50°C.

Minerálne a termálne pramene

Na území okresu sa vyskytujú aj mnohé minerálne pramene a termálne minerálne pramene (Dolná Strehová, Ľuboriečka, Slovenské Kľačany), ktoré sa viažu na tektonické zlomy zemskej kôry. Obyčajné kyselky sa nachádzajú v Horných Plachtinciach, Malom Krtíši a v Dolných Strhároch. Slané pramene, kyselky zásadité a zemité sa nachádzajú v Želovciach a v Bušinciach. Železnaté minerálne vody a kyselky vyvierajú v Horných Strhároch, Muli a Pôtri. (Mázor, 1979, s. 11.)

Klimatické pomery

Systematické meteorologické pozorovania na území Slovenska sa začali robiť až v polovici 19.st., najmä však po založení Centrálného meteorologického ústavu vo Viedni a Budapešti. Koncom 19.st. sa začalo s výstavbou zrážkomerných staníc. Patrila k nim aj stanica v Horných Plachtinciach a neskôr aj stanica vo Veľkom Krtíši. Avšak na území mesta nie je vybudovaná komplexná meteorologická stanica. Pre klimatickú charakteristiku slúžia a používali sa aj v minulosti údaje zo stanice v Želovciach, ktorá sa uvádza ako najnižšie položená stanica v nadmorskej výške 154m.n.m. a je len dolnková. Druhá stanica stanica sa nachádza v Dolných Plachtinciach, v nadmorskej výške 208m.n.m. a je ombrometrická.

Teplota vzduchu

Podľa priemernej teploty je júl najteplejším mesiacom vo všetkých polohách územia. Najvyššia priemerná teplota 22,8°C bola nameraná v rokoch 1983 a 1994. V roku 1992 bol najteplejší mesiac august, keď bola zaznamenaná priemerná teplota 23,7°C. Podľa priemernej mesačnej teploty vzduchu býva spravidla najstudenším mesiacom v roku január, no pri premenlivosti teploty vzduchu v strednej Európe sa stáva, že v niektorých rokoch ním býva február. Najnižšia priemerná teplota v januári bola nameraná v roku 1985 - 6,6°C, ale v roku 1966 bol najchladnejším mesiacom február s priemernou teplotou - 8,6°C. Podľa priemernej ročnej teploty bol najteplejší rok 1994 s hodnotou 10,6°C. Najchladnejší bol rok 1978, kedy bola nameraná priemerná ročná teplota 8,3°C. V ročnom chode teploty sa vyskytujú aj na našom území určité singularity, ako napr. oteplenie začiatkom februára (hromničný odmäk) s nasledujúcim novým ochladením, ochladenie v polovici marca, ochladenie koncom 1.dekády mája (ľadoví muži), ochladenie okolo 8.júna (Medard), vrcholenie leta v polovici júla, oteplenie konco novembra, oteplenie v polovici 3.dekády decembra (vianočný odmäk) a vrcholenie zimy. Extrémne teploty umožňujú zistiť amplitúdu teploty vzduchu, určiť charakter dní podľa výskytu maximálnej prípadne minimálnej teploty dňa. Absolútne minimum teploty dosiahlo v roku 1969 - 24,8°C a v roku 1987 klela teplota na -24,7°C. Najvyššie vystúpila teplota v roku 1983 v auguste na 37,0°C. Druhým najteplejším rokom, kedy extrémna teplota dňa vystúpila na 36,4°C, bol rok 1994.

Zrážky

Atmosferické zrážky majú rozhodujúci význam ako ukazovateľ podnebia. Najvyššie úhrny zrážok v okrese Veľký Krtíš boli namerané v rokoch 1970 a 1966, kedy bol ročný úhrn zrážok vyšší ako 700mm. Naopak najnižšie úhrny zrážok boli v roku 1986, kedy bol ročný úhrn 401mm. Charakteristika ročného chodu zrážok sa dopĺňa na základe denných úhrnov vo všetkých mesiacoch roka. Najvyššie hodnoty zrážok sa vyskytujú najčastejšie v období letných búrok, a to v mesiaci júl a august. Najvyššie úhrny zrážok boli zaznamenané aj v miestnej kronike. V auguste roku 1936 veľká prietrž mračien spôsobila záplavy a veľké hmotné škody na celom okolí. Prietrž mračien, prudké dažde sprevádzané ľadovcom spôsobili povodne 5. až 7.mája 1984. Inak je pre Veľký Krtíš charakteristický nízky úhrn zrážok.

Veterné pomery

Vietor je dôležitým nositeľom rázu počasia, lebo často predstavuje prílev novej vzduchovej hmoty s odlišnými meteorologickými prvkami. Prúdenie vetra je ovplyvnené aj orografickými pomermi. V Ipeľskej kotline prevláda juhozápadný vietor a na druhom mieste je severovýchodný vietor. Podľa dlhodobých priemerov môžeme konštatovať, že územie okresu patrí do mierne teplej až teplej oblasti s mierne suchou a miernou zimou.

Oblačnosť

Od najmenej mesačnej priemernej hodnoty oblačnosti, ktorá sa vyskytuje v septembri, pribúda oblačnosť po november, s maximálnymi hodnotami v priebehu roka. Potom oblačnosť postupne klesá k minimu. Ročné priemery sa pohybujú od 57% do 62%.

Slnčný svit

Ročný chod trvania slnečného svitu má maximum v júli, minimum v decembri. Decembrové priemery sú 4-6 krát menšie ako júlové.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Fytogeografické zaradenie

Územie možno zaradiť do oblasti panónskej flóry a v rámci nej do podoblasti matranskej flóry. Na celú oblasť panónskej flóry sa viažu mnohé teplomilné druhy.

Územie patrí do stupňa teplomilných dubín a stupňa dubohrabín. Rozsiahle plochy v Ipeľskej kotline zaberali kedysi dubovo-hrabové lesy. Na stanovištiach dubovo-hrabových lesov sa darí viniciam a sú to aj výborné plochy pre ovocinárstvo.

V stromovom poschodí prevláda dub zimný, niekedy dub letný, ďalej hrab, javor poľný, čerešňa vtáčia a buk. Z krovín je významná ruža poľná (*Rosa arvensis*), zemleč obyčajný (*Lonicera xylostemum*), svíb krvavý (*Cornus sanguinea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), vtáči zob obyčajný (*Ligustum vulgare*). V bylinnom poschodí sú najčastejšie: reznáčka laločnatá mnohosnubná (*Dactylis polygama*), ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), ľubovník chlpatý (*Hypericum hirsutum*), iskerník zlatožltý (*Ranunculus auricomus*). V Ipeľskej kotline prevláda miestami zvyšky teplomilných a suchomilných zmiešaných dubových lesov. Tieto spoločenstvá pôvodne plošne prevládali v Ipeľskej kotline, kde boli spráše a sprášové hliny príhodnými stanovišťami na ich rast. Dnešné lesy, sú zasiahnuté hospodárskou činnosťou, pretože ich stanovišťa sú po odlesnení vhodné pre rozličné poľnohospodárske kultúry, pšenica, kukurica a pod. Len menšiu plochu z celkovej rozlohy pokrývajú a pokrývali bučiny. Zastúpená je tu skupina bučín, tzv. submontánne bučiny. V rámci submontánnych bučín vystupujú v študovanom území kvetnaté bukové lesy. K lesnej pokrývke na území možno zaradiť aj lužné lesy. Treba však pripomenúť, že tieto spoločenstvá sa nikdy nezachovali v súvislejších plochách, ale sú vyvinuté len fragmentárne, v podobe úzkych pásov stromov, ktoré sprevádzajú Ipeľ, ale aj všetky ostatné toky v kotline.

Hlavným činiteľom, ktorý sa zúčastňoval na odstránení pôvodných lužných lesov, bol človek. Ich pôvodné stanovišťa človek odlesnil, premenil na lúky, zreguloval toky a odvodnil nivy pozdĺž tokov. Z prirodzených spoločenstiev sa pri Ipeľskom Predmestí zistili aj panónske piesočné spoločenstvá kostravy pošvatej (*Festucion vaginatae*). Z druhov sú významné trávy: kostrava pošvatá (*Festuca vaginata*), stoklas strehový (*Bromus tectorum*), kavyl piesočný (*Stipa Sabulosa*), jasiénka piesočná (*Colchicum arenaria*), klinček neskorý (*Dianthus serotinus*).

Na menších plochách v Ipeľskej kotline sa rozprestierajú spoločenstvá slaných a zasolených lúk. Sú to spoločenstvá halofytných a suhalofytných stanovišť s ťažkými alkalickými a neutrálnymi pôdami, ktoré sú silno zamokrené a na jar celkom zaplavené. Významnými druhmi sú: ďatelina jahodová (*Trifolium fragiferum*), sitina Gerardova (*Juncus gerardii*), ostrica delená (*Carex divisa*). Rozsiahle plochy pokrývajú hospodárske lúky a pasienky. Z pasienkových spoločenstiev sú najväčmi rozšírené suchšie svahové pasienky. Osobitné postavenie zaujímajú spoločenstvá agátových monokultúr.

Živočíšstvo

Územie možno zo zoo geografickej stránky zaradiť do palearktiskej oblasti. V tejto oblasti je súčasťou jej eurosibírskej podoblasti. Prevažná časť územia je súčasťou stepnej zóny eurosibírskej podoblasti a severná časť je súčasťou lesnej zóny.

Biotop listnatých lesov

Listnaté lesy pokrývajú menšie plochy v Ipeľskej kotline. Z poľovníckej zver súvislejších lesných porastoch žijú: jeleň obyčajný (*Carvus elaphus*), daniel škvnitý (*Dama dama*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), sviňa divá (*Sus scrofa*), liška obyčajná (*Vulpes vulpes*). K dravcom patrí kuna hôrna (*Martes martes*), jazvec obyčajný (*Meles meles*), tchor obyčajný (*Putorius putorius*). Z cicavcov: zajac poľný (*Lepus europaeus*), králik divý (*Oryctolagus cuniculus*), veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*), jež obyčajný (*Erinaceus europaeus*) a i.

Biotop poľných hôrok

Charakteristické druhy sú: bažant obyčajný, datel' hnedkastý (*Dendrocopos syriacus*), drozd čviktavý (*Turdus pilaris*)...

Biotop polí a lúk

Sú to druhy: hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), jarabica poľná (*Perdix perdix*), kaňa sivá (*Circus cyaneus*)...

Biotop ľudských sídlisk

Tvorí skupiny zvierat: potkan obyčajný (*Ratus norvegicus*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), dáždovník obyčajný (*Apus apus*), lastovička obyčajná (*Hirundo rustica*)...

Biotop vôd

Sú to napr.: rybárik obyčajný (*Alcedo atthis*), vodnár obyčajný (*Cinclus cinclus*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), šľuka obyčajná (*Esox lucius*)...

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

V obci nie je vybudovaná verejná splašková kanalizácia. Objekty občianskeho vybavenia a novšie realizované rodinné domy majú žumpy. Čistenie odpadových vôd je nevyhovujúce. Sústavná dažďová kanalizácia je v obci vybudovaná len formou odtokových rigolov popri miestnych komunikáciách. Pokrytie územia dažďovou kanalizáciou na 70 %.

Splaškovú kanalizáciu je v budúcnosti potrebné riešiť z obce so zaústením splaškových vôd do vlastnej ČOV. Splašková kanalizácia by mala byť riešená a realizovaná tak, aby nedochádzalo k úniku splaškov.

Podľa STN 736701, ak vodohospodársky orgán oprávnený povoľovať vodohospodárske dielo neurčí šírku ochranného pásma kanalizácie, tak je potrebné dodržať ochranné pásmo v šírke 3,0 m od okrajov pôdorysných rozmerov kanalizačnej stoky a súvisiacich objektov. V budúcnosti obec plánuje vybudovať kanalizačný systém a čističku odpadových vôd, ktorá by mala byť financovaná z fondov EU podľa možností.

V ochrannom pásme je možné robiť akúkoľvek stavebnú činnosť len so súhlasom správcu kanalizácie.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec je v súčasnosti zásobovaná elektrickou energiou z existujúcej nízko napäťovej siete, ktorá je v obci vedená po stĺpových podperách od jednotlivých trafostaníc. Stav elektrického vedenia je nedostatečný.

Katastrom obce Olováry prechádza vedenie VVN 110kV a vedenie 22kV. Obec je zásobovaná z tohoto vzdušného 22 kV primárneho systému samostatnými odbočujúcimi 22 kV prípojkami, a to: Vzdušná sekundárna sieť je sčasti starého prevedenia a bola postupne rekonštruovaná v rámci obnovy ZEZ a rozširovaná podľa rastu zástavby obce.

Vzdušné vedenie 22 kV, prechádzajúce do obce zo severu, sa postupne dostáva do zastavaného územia obce.

Vplyv na technické riešenie môže mať časový sled realizácie zámerov obce. Pri návrhu jednotlivých etáp je potrebné a účelné zohľadniť ďalší vývoj realizácie zámerov.

Pri predpokladanom vývoji obce do roku 2014-2020 je potrebné uvažovať s novým zdrojom elektrickej energie a trafostanicou.

Verejné osvetlenie

Pri preferovanom ukladaní jestvujúcej elektrickej NN siete do zeme bude verejné osvetlenie riešené samostatnými osvetľovacími stožiarimi s kábelovým rozvodom v zemi. Napájanie a ovládanie verejného osvetlenia bude zrealizované z rozvádzačov verejného osvetlenia. Verejné osvetlenie obec postupne a podľa možností rekonštruuje a obnovuje.

Zásobovanie plynom

Obec nie je zásobovaná zemným plynom.

Zásobovanie teplom

Zdroje tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Jednotlivé nehnuteľnosti v prevažnej miere majú svoje lokálne zdroje tepla na spotrebu vykurovacieho média drevnej hmoty a elektrickej energie. Pri stanovení tepelnej potreby je potrebné vychádzať z STN 383350 o zásobovaní teplom.

Netradičné druhy energie

Zdroje a zariadenia na výrobu netradičných druhov energie tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Odporúča sa však zmena (v jednotlivých prípadoch) palivovej základne prechodom na biomasu. V prípade nedostatočného využitia orných pôd pre poľnohospodárske účely, je možné tieto plochy preorientovať na pestovanie plodín pre energetické účely a ich využitie pri zásobovaní teplom. Zároveň je možné pre energetické účely využívať aj odpady z lesných plôch a bioodpady z obce.

Telekomunikačné a rádiokomunikačné zariadenia

V obci sú dostupné všetky telekomunikačné siete a internetové propojenie. Rozvod miestneho rozhlasu je zabezpečený z ústredne v objekte obecného úradu. Odtiaľ je vyvedený vzdušný rozvod vedený na samostatných oceľových stožiaroch.

Príjem rozhlasového signálu v obci je zabezpečený individuálne prostredníctvom antén z vysielateľa nachádzajúceho sa mimo katastrálneho územia. Príjem rozhlasového signálu v obci je dobrý a plne postačuje. Príjem televízneho signálu v obci je zabezpečený individuálne prostredníctvom antén vo vyhovujúcej kvalite. V obci je príjem signálu STV 1 a 2, TV Markíza, MTV1 a MTV2.

Zásobovanie pitnou vodou

V obci je vybudovaný verejný vodovod a obyvatelia v súčasnosti využívajú aj vlastné studne. V obci sa nachádza 10 verejných studní.

DOPRAVA

Dopravne je obec prístupná, najmä v hlavnom smere sever – juh po ceste III. triedy. Z hľadiska rozvoja cestovného ruchu je rozhodujúca severná cestná a železničná magistála vedúca cez Veľký Krtíš.

Cestná doprava

Cestná sieť v okolí obce je, podľa charakteru, delená na štátne cesty a miestne komunikácie ktoré obhospodaruje a spravuje obecný úrad Olováry. Celková dĺžka štátnej cesty vedúcej cez obec Olováry je cca. 0,5 km. Členitý terén spôsobuje ťažkosti v doprave hlavne v zimnom období. Z hľadiska rozvoja cestovného ruchu je dôležitá jej rekonštrukcia a rozšírenie v kritických miestach.

Celková dĺžka miestnych komunikácií v obci je cca. 2 km. V dôsledku zlých poveternostných vplyvov a nadmerného využívania bude v krátkom období potrebná ich čiastočná, v dlhšom časovom horizonte komplexná rekonštrukcia. V poslenom období boli rekonštruované nasledovné časti komunikácií: Miestna komunikácia „U Janíkov“, komunikácia „Malý Surdík“.

Prímestská doprava

Obyvatelia majú možnosť využiť dopravné služby autobusovými prímestskými linkami smerom na okresné mesto Veľký Krtíš. Frekvenciu autobusového spojenia možno považovať za primeranú, vzhľadom na veľkosť obce. Počet zastávok SAD je 2.

Parkovacie, odstavné plochy a priestranstva, garáže

Pre potreby parkovania osobných áut mimo pozemkov rodinných domov sa na území obce nachádza plocha statickej dopravy pred objektom obecného úradu (8 miest na parkovanie), cintorína – 15 miest a športovej infraštruktúry, kde sa nachádza 10 parkovacích miest.

Odstavné plochy a parkoviská majú asfaltový a spevnený štrkový povrch. Situovanie ďalších plôch statickej dopravy súvisí s rozmiestnením občianskej vybavenosti podľa druhu a potrieb. V roku 2021 bola rekonštruovaná spevnená plocha pri dome smútku.

Chodníky

Cesta, ktorá prechádza intravilánom obce v dĺžke cca. 0,5 km nie je vybavená chodníkmi. Ostatné komunikácie v obci zabezpečujú prevažne prístupy k domom a nie sú vybavené chodníkmi a jestvujúce šírky koridorov medzi oploteniami ani neumožňujú dodatočnú výstavbu chodníkov. Z hľadiska bezpečnosti cestnej premávky je možné tento stav akceptovať (mimo hlavnej komunikácie) z dôvodu veľmi nízkej intenzity obslužnej dopravy, ktorá umožňuje zmiešanie pešej a automobilovej dopravy v spoločnom profile. Fyzicky oddelené chodníky nie sú riešené ani v súbehu s hlavnou cestnou komunikáciou pri základnej dopravnej kostre. Právo z tohoto dôvodu sa v budúcnosti plánuje **výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia už existujúcich chodníkov.**

Železničná doprava

Keďže intravilánom obce železničná trať neprechádza, obyvatelia majú možnosť využiť vlakové spojenie v meste Lučenec vzdialenom 55 km.

Letecká doprava

Okres letisko nemá. Najbližšie letisko vnútroštátneho charakteru – neverejné sa nachádza v Lučenci. V prípade potreby môžu obyvatelia obce využiť letisko na Sliachi.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takých zásahov.

Podľa základného legislatívneho dokumentu ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky, je obec a každý subjekt povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrozovaním, poškodzovaním a ničením.

Obec Olováry má povinnosť starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability. Zákon hovorí o povinnostiach štátnych orgánov a obcí, ako aj o povinnostiach a právach právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny.

Položka Všeobecná starostlivosť o životné prostredie obsahuje na národnej úrovni celkovo 9 aktuálnych právnych predpisov.

Základnou právnou normou environmentálneho práva v právnom poriadku Slovenskej republiky je zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí (v znení neskorších predpisov), ktorý vymedzuje základné pojmy a ustanovuje základné zásady ochrany životného prostredia a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane a zlepšovaní stavu životného prostredia a pri využívaní prírodných zdrojov, vychádza pritom z princípu trvalo udržateľného rozvoja. Zoznam právnych predpisov:

- Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení zákona NR SR č. 127/1994 Z. z., zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. , zákona č. 171/1998 Z.z. a zákona č. 211/2000 Z.z.
- Zákon č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 205/2004 Z. z. , zákona č. 587/2004 Z. z. a zákona č. 15/2005 Z. z.
- Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 277/2005 Z.z.
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 157/2005 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 462/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o osobitných kvalifikačných predpokladoch na výkon niektorých činností na úseku starostlivosti o životné prostredie.
- Opatrenie Ministerstva životného prostredia SR č. 318/2004 Z.z. o úprave dispozičných oprávnení správcov majetku štátu v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky pri nakladaní s majetkom štátu.
- Oznámenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 535/2005 Z.z. o vydaní výnosu o poskytovaní dotácií obciam na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy starostlivosti o životné prostredie Slovenskej republiky (výnos č. 5 /2005).
- Oznámenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 550/2005 Z.z. o vydaní výnosu o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (výnos č. 6/2005).

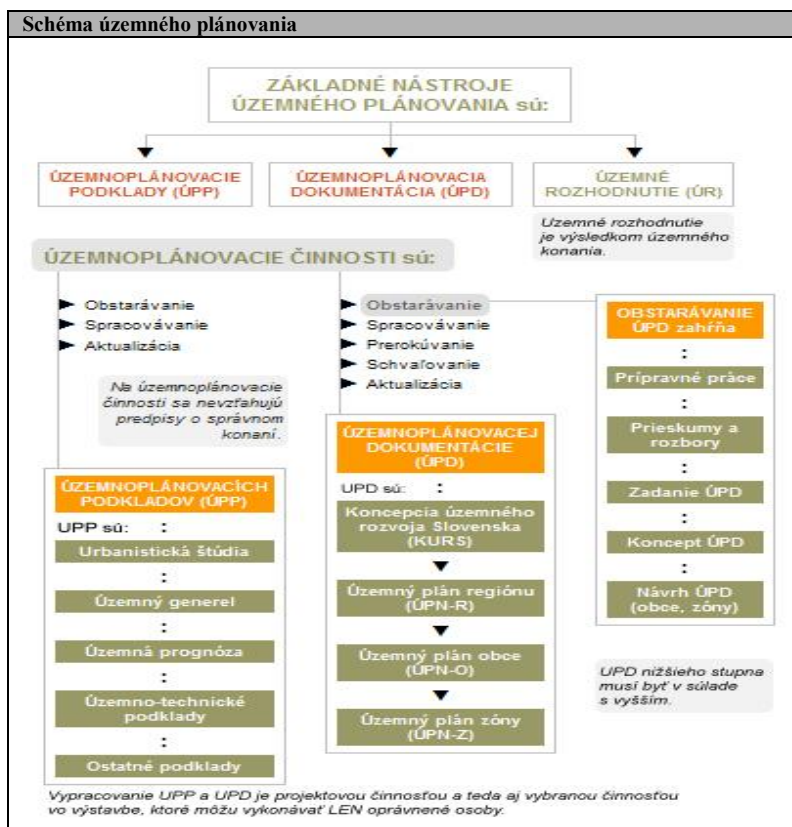
Základným strategickým dokumentom na úrovni štátu je OP Životné prostredie. Uvedeným dokumentom sa riadi aj obec ako najnižší článok samosprávy a prenesenej štátnej správy. Operačný program Životné prostredie predstavuje programový dokument Slovenskej republiky pre čerpanie pomoci z fondov Európskej únie pre sektor životného prostredia na roky 2007 – 2013. Financovaný je spoločne z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a z Kohézneho fondu, pričom obsahuje samostatné prioritné osi pre každý z uvedených fondov a zároveň aj samostatný záväzok za každý fond. Z Kohézneho fondu budú financované integrovaná ochrana, racionálne využívanie vôd, ďalej ochrana ovzdušia, ozónovej vrstvy a minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie a napokon aj odpadové hospodárstvo. Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja bude financovaná ochrana pred povodňami, ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny a taktiež technická pomoc.

Operačný program Životné prostredie vychádza z výsledkov analýzy súčasnej environmentálnej situácie na Slovensku. Zároveň zohľadňuje záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z Integrovannej aproximačnej stratégie v kapitole Životné prostredie a z prechodných období stanovených počas rokovania o prístupí SR k EÚ. Zároveň berie do úvahy platné právne predpisy EÚ v oblasti životného prostredia, medzinárodné dohovory a tiež legislatívne opatrenia, prijatie ktorých sa očakáva v priebehu programového obdobia 2007 - 2013.

Hlavným cieľom Operačného programu Životné prostredie je zlepšenie stavu životného prostredia a racionálne využívanie zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR v zmysle európskych predpisov. Ide najmä o zvýšenie počtu obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu (doteraz len 56,4 %, pričom vo vyspelých krajinách EÚ je to 84,4 %). Špecifickým problémom Slovenska zostáva ohrozenie povodňami, ktoré majú významný ekonomický a sociálny dopad. Hlavným problémom v ochrane ovzdušia je nevyhovujúca kvalita ovzdušia, vysoký podiel emisií znečisťujúcich látok z mobilných zdrojov, nevyhovujúca skladba palivovej základne a nevyhovujúci stav odľučovacej techniky. Zvýšenú pozornosť bude treba venovať oblastiam vyžadujúcim osobitnú ochranu ovzdušia (na území SR sa nachádza dvadsať oblastí riadenia kvality ovzdušia, kde dochádza k prekračovaniu limitných hodnôt znečisťujúcich látok). V odpadovom hospodárstve sa predpokladajú príspevky najmä do podpory separovaného zberu, zhodnocovania a zneškodňovania odpadov. Ochrana biotopov a druhov európskeho významu sa v zmysle európskej politiky zabezpečuje prostredníctvom súvislej európskej sústavy chránených území NATURA 2000, z čoho vyplývajú záväzky aj pre Slovenskú republiku. Ide najmä o zabezpečenie starostlivosti o chránené územia, dosiahnutie zachovania priaznivého stavu druhov a biotopov európskeho významu a ich monitoring.

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Schému územného plánovania obce Olováry prezentuje nasledujúci obrázok.

Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci.

Podľa zákona č. 575/2001 Z.z. v znení novely zákona č.139/2003 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy je od 1.4.2003 ústredným orgánom štátnej správy pre stavebný poriadok a územné plánovanie okrem ekologických aspektov Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (MVaRR SR). MŽP SR je podľa tohto zákona ústredným orgánom pre ekologické aspekty územného plánovania. Stavebný zákon však nebol zosúladený so zákonom č. 139/2003 Z.z. v ustanoveniach upravujúcich pôsobnosť MŽP SR. Aj z ustanovenia § 8 ods. 3 stavebného zákona vyplýva, že územné plánovanie je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o ŽP. Celé územné plánovanie je postavené na komplexnom rozvoji, ktorého nedeliteľnou súčasťou sú ekologické aspekty. Legislatívna rada vlády vrátila MŽP SR aj MV a RR SR niekoľko návrhov novely stavebného zákona. Deľbu kompetencií bude potrebné jednoznačne upraviť.

Obce obstarávajú ÚP obcí a zón. Schvaľovanie územného plánu obce, alebo jeho časti, je vyhradené obecnému zastupiteľstvu.

Stavebným úradom je od 1.1.2003 obec. Najvyšším výkonným orgánom obce je starosta, ktorý rozhoduje v mene obce v územnom aj v stavebnom konaní – vydáva územné rozhodnutie a stavebné povolenie. Obec Olováry má vypracovaný územný plán obce.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 309/1991 Zb. o ochrane ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami v znení neskorších predpisov. Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším.

Právna úprava ochrany ovzdušia platná do 31. augusta 2002 bola založená predovšetkým na emisnom princípe, tzn. upravovala správanie prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia obmedzovaním vnášania znečisťujúcich látok do ovzdušia. Kvalita ovzdušia bola síce určená imisnými limitmi, ale neboli prioritnými z pohľadu riadenia ochrany ovzdušia. Obdobná prax bola aj v iných štátoch Európy.

Európska únia prijatím Rámcovej smernice Rady 96/62/EC o hodnotení a riadení kvality ovzdušia a nadväzujúcich dcérskych smerníc:

- smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/30/EC, týkajúcej sa limitných hodnôt oxidu siričitého, oxidu dusičitého a oxidov dusíka, hmotných častíc a olova vo vonkajšom ovzduší,
- smernice 2000/69/EC, týkajúcej sa limitných hodnôt benzénu a oxidu uhoľnatého vo vonkajšom ovzduší
- smernice 2002/3/EC, týkajúcej sa ozónu v ovzduší

zaväzuje členské štáty, aby vytvorili podmienky a realizovali opatrenia, ktoré zabezpečia, že kvalita ovzdušia sa udrží tam, kde je dobrá a v ostatných prípadoch sa zlepši (článok 1 Rámcovej smernice). V ochrane ovzdušia je tak kladený v prvom rade dôraz na dosiahnutie takej kvality ovzdušia, ktorá na základe súčasných vedeckých poznatkov neohrozí zdravie ľudí a ani životné prostredie. Slovenská republika prebrala celú európsku legislatívu aj v tejto oblasti.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne krajský úrad, samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Základným atribútom pre prípravu Programu odpadového hospodárstva (POH) je účel odpadového hospodárstva, definovaný v § 3 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, ktorým je predchádzať a obmedzovať vznik odpadov a zabezpečiť ich zhodnocovanie. Prednostne by sa malo zabezpečovať materiálové zhodnocovanie odpadov. V prípade, že to nie je možné alebo účelné, možno zabezpečiť energetické zhodnocovanie odpadov, t. j. využívať odpady ako zdroj energie. V prípade potreby zneškodňovania odpadov sa musí zabezpečiť spôsob neohrozujúci zdravie ľudí a nepoškodzujúci životné prostredie.

Každá obec a obec je povinná vypracovať Program odpadového hospodárstva pre komunálne odpady a pre drobné stavebné odpady, ktoré vznikajú na jej území. Pri zostavovaní POH je obec oprávnená bezplatne požadovať od každého, kto je držiteľom komunálnych odpadov, alebo nakladá s nimi na území obce, potrebné informácie. Podľa platných právnych predpisov musí záväzná časť POH obce obsahovať údaje o predpokladanom vzniku odpadov, o podiele ich zhodnocovania a zneškodňovania vo východiskovom a cieľovom roku, ako aj opatrenia na obmedzovanie vzniku odpadov.

Smerná časť POH má obsahovať údaje o zámeroch na vybudovanie nových zariadení na nakladanie s odpadmi. V POH obce musí byť aj rozpočet na plánované obdobie s údajmi o celkových plánovaných nákladoch v členení na náklady na zhodnocovanie odpadov, zneškodňovanie odpadov a na iné činnosti odpadového hospodárstva, ako aj o zdrojoch na ich pokrytie. Za zber, prepravu a zneškodňovanie komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov sa platí mestu miestny poplatok. Nasledujúca tabuľka prezentuje príjmy a výdavky obce so zabezpečením odvozu a likvidácie komunálneho odpadu.

V sledovanom období bol vývoj príjmov a výdavkov z odvozu a likvidácie komunálneho odpadu rovnomerný. V žiadnom roku sledovaného obdobia nepresiahli príjmy výdavky spojené so zabezpečením služby. Príjmy so zabezpečením služby sú neporovnateľne nižšie ako výdavky súvisiace so službou.

Súčasný stav vo využívaní a likvidácii tuhého komunálneho odpadu je nepriaznivý. Jednou z ciest ako by mohla obec uvedený problém riešiť je separovaný zber, ktorý v súčasnosti uskutočňuje, ale v nedostatočnej miere.

V rokoch 2020 a 2021 obec realizoval projekt "kompostové hospodárstvo" v rámci ktorého došlo k obstaraniu traktorového prívesu, čelného nakladača a hydraulického ruky. Do budúcnosti plánuje obec zabezpečiť efektívnejšiu **separáciu komunálneho odpadu**, čo by pozitívne vplývalo na znižovanie zaťaženia obecného rozpočtu, ako aj životné prostredie. Obec plánuje s **výstavbou zberného dvora** ako aj **obecného kompostoviska** a ďalej pokračovať a rozširovať tento projekt.

Lesné hospodárstvo

Lesná pokrývka územia je silne ovplyvnená ľudskou činnosťou. Značná časť bola odlesnená a premenená na pasienky a ornú pôdu. Druhová štruktúra pôvodných lesných spoločenstiev, ktoré na území ostali, bola nevhodným hospodárením a výberom drevín zmenená. Veľkú časť územia na pahorkatinách ovládli agátové monokultúry, ktoré sú považované za druhotné prirodzené zalesnenie odlesnených častí územia agresívnou cudzokrajnou drevinou proti šíriacej sa vodnej erózii. Takéto agátom pokryté výmole tvoria menšie celky lesov a remízok.

Podobne ako agát biely, aj gaštan jedlý nie je pôvodným druhom na tomto území. Rozšíril sa v čase tureckej expanzie, najmä na južných svahoch Krupinskej planiny. Je to vzácna drevina. Stromy gaštana jedlého

sa dokázu dožiť až niekoľko sto rokov. Mnoho starých jedincov sa nachádza najmä v okolí Modrého Kameňa a Príbeliec.

Uceleným a súvislejším lesným komplexom je pokrytá len severovýchodná časť územia, na honoch s miestnym názvom Bukov potok, Dúbrava, Babka, Hlboké, ktorý nadväzuje na komplex lesov tzv. strhárska hora tiahnuci sa na sever. Ďalší lesný komplex pokrýva východné úpätie hrebeňovitého výbežku Krupinskej planiny (Vápenice, Klinkovica, Vysoká hora) a viacerými výmoľmi prechádza až do alúvia Krtíšskeho potoka. Nadmorskou výškou sa včleňuje do 1.dubového vegetačného stupňa, kde v podmienkach panónskej klímy mal optimálne podmienky dub zimný s menším zastúpením hraba obyčajného a prímiesou javora mliečného, javora poľného, lipy malolistej, duba letného a okrajovo buka lesného.

Miestnym prírodným pomerom by malo zodpovedať 100% zastúpenie listnatých lesov, skutočný stav je 8,02% mladých ihličnatých drevín a 91,98% listnatých drevín. Príčinou sú človekom zmenené lesné spoločenstvá. Dominantnou drevinou je agát biely, ktorý je okrem drevoprodukčnej a pôdoochrannej funkcie dôležitý pre včelárstvo.

Ďalším prevládajúcim druhom je dub cerový, borovica obyčajná (sosna), smrek štíhly, borovica čierna. Ostatné dreviny (vrba osika, dub červený, jaseň štíhly, topole a smrekovec opadavý) zaberajú nepatrné plochy.

V lesných porastoch sa ojedinele vyskytuje čerešňa vtáčia, orech čierny, baza čierna a hruška obyčajná. Podrast lesných porastov a okrajový ochranný plášť tvoria kroviny zložené z trnky obyčajnej, ruže šíповej, vtáčieho zobu obyčajného, bršlenu európskeho, borievky obyčajnej a hlohu obyčajného.

Pôda

Krajina predstavuje pedogeografickú jednotku najvyššieho rádu. Ipeľská kotlina patrí do sústavy nízkopoložených kotlín. Krupinská planina medzi sopečné pohoria. Geologická stavba, utváranie reliéfu, klimatické podmienky, povrchové a podpovrchové vody, pôsobenie rastlínstva a živočíšstva to všetko ovplyvňuje proces vzniku a vývoja pôdných druhov, typov a ich rozloženie. V severnejších oblastiach územia okresu sa nachádzajú hnedé pôdy ilimerizované na svahových a iných delúviach, hnedé pôdy oglejené. Sú to pôdy stredne ťažké až ťažké. Smerom na juh sa bioklimatické pomery mierne menia. A nachádzajú sa tu hnedé pôdy. Pseudogleje sú viazané na oblasti styku Krupinskej planiny a Ipeľskej kotliny a často sa nachádzajú spolu s hnedými lesnými pôdami. Teda v severnejších lokalitách dominujú hnedé lesné pôdy a pôdy ilimerizované. Aluviálne nivy vodného toku Krtíšskeho potoka pokrývajú nivné pôdy glejové na aluviálnych sedimentoch. Sú to stredne ťažké pôdy. Po pravej strane sa vyvinuli hnedozeme oglejené na sprašových hlinách. Po ľavej strane vodného toku sa tiež nachádzajú pôdy hnedozeme. Na východe a severovýchode sa nachádzajú ilimerizované pôdy. Môžeme teda konštatovať, že v okrese Veľký Krtíš prevládajú hnedé pôdy, ktoré sa vyvinuli na nekarbonátovom pôdnom substráte a na tieto pôdne typy sa viaže lesné spoločenstvo a rastlínstvo. Pôdy majú veľký význam aj pre poľnohospodárstvo, ktoré je v tejto oblasti intenzívne.

Kvalita pôdy patrí medzi najvýznamnejšie faktory využívania a rozvoja územia obce. Vzhľadom k veľmi dlhému času jej obnovy je potrebné v maximálnej miere zohľadňovať jej prirodzené vlastnosti. Rozsah pôdneho fondu je obmedzený, a práve preto musí byť v plnom rozsahu racionálne využívaný. Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd. Najproblematickejšou sa javí chemická degradácia pôd. Chemická degradácia pôd je spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej fyzikálnych, chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú nutričnú, technologickú a senzorickú hodnotu dopestovaných plodín, alebo negatívne vplývajú na vodu, atmosféru, ako aj zdravie zvierat a ľudí. Medzi závažnú degradáciu pôdy patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, ale aj alkalizácia a salinizácia pôdy. V poslednom období vzrastá význam degradácie pôdy dezertifikáciou.

Špeciálnym prípadom sú lesné pôdy. Úroveň kyslej depozície na tunajšie lesné pôdy je aj napriek jej poklesom v posledných rokoch ešte vysoká. Aj keď lesné pôdy sú pomerne dobre zásobené živinami, možno ich považovať za ovplyvnené kyslými imisiami. Najnepriaznivejšie sa to prejavuje vo vyšších polohách oblasti. Potvrdené boli pomerne vysoké zaťaženie ťažkými kovmi nielen v okolí imisných zdrojov, ale aj v rozsiahlejších územiach vo vyšších polohách bez blízkych imisných zdrojov.

Pôda predstavuje rozhodujúci prírodný zdroj a súčasne aj ekonomický a eko-sociálny potenciál nielen obce ale celého regiónu. Po získaní členstva v EÚ sa naša pôda stala súčasťou zdrojov pôdy Európskeho spoločenstva a tým aj časťou ekonomického, ekologického a sociálneho potenciálu pôdy Európskej únie s požiadavkou na vyspelý a fungujúci systém jej ochrany a správneho využívania.

Túto problematiku v súčasnosti upravuje zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (ďalej len "zákon").

Zákon ustanovuje:

- ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania,
- ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode,
- ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie,
- postup pri zmene druhu pozemku a postup pri odňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky účel,
- sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.
- Zákon vymedzuje základné pojmy. Na účely tohto zákona sa napríklad rozumie:
 - pôdou prírodný útvar, ktorý vzniká bezprostredne na zemskom povrchu ako produkt vzájomného pôsobenia klimatických podmienok, organizmov, človeka, reliéfu a materských hornín,
 - poľnohospodárskou pôdou produkčne potenciálna pôda evidovaná v katastri nehnuteľností (ďalej len "kataster") ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty,
 - bonitovanou pôdno-ekologickou jednotkou klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti,
 - rizikóvymi látkami v pôde prvky a zlúčeniny, ktorých prítomnosť z prírodných alebo antropických zdrojov v pôdach v určitej koncentrácii priamo alebo nepriamo vyvoláva alebo môže vyvolať nežiaduce zmeny fyzikálnych vlastností, chemických vlastností a biologických vlastností poľnohospodárskej pôdy,
 - hranicou zastavaného územia obce hranica územia vytýčeného lomovými bodmi zastavaného územia obce, ktoré boli premietnuté do odtlačkov katastrálnych máp k 1. januáru 1990.

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z.

Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

- Zákon č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení zákona č. 525/2003 Z. z. , zákona č. 364/2004 Z.z. a zákona č. 587/2004 Z. z.
- Zákon č. 139/2002 Z.z. o rybárstve v znení zákona č. 246/2003 Z.z. v znení zákona č. 525/2003 Z. z. a zákona č. 587/2004 Z. z.
- Zákon č. 666/2004 Z.z. o ochrane pred povodňami
- Poznámka : Zrušuje zákon Slovenskej národnej rady č. 135/1974 Zb. o štátnej správe vo vodnom hospodárstve
- Nariadenie vlády SSR č. 32/1975 Zb. o ochrane pred povodňami.

Na území obce Olováry sa nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd. Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a požiadavkami na vodu a zistením požiadaviek krytia vodnými zdrojmi v obci je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav. Povrchové vody v širšom dotknutom území patria do čiastkového povodia rieky Krtíš a nadradeného povodia Ipel'. Sledované ukazovatele znečistenia povrchových vôd a zaradenie vodných tokov do jednotlivých tried kvality je hodnotené podľa kritérií, ktoré určuje STN 75 7211 „Klasifikácia povrchových vôd“. V katastrálnom území obce Olováry sa nenachádza žiadne odberné miesto sledovania kvality vodných tokov. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť údaje o kvalite vody v tunajších vodných tokoch a úrovni znečistenia povrchových vôd.

Zásobovanie pitnou vodou

V zmysle zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení je obec zodpovedná za zásobovanie obce pitnou vodou a zodpovedá za odvádzanie odpadových vôd, ktoré vzniknú na území obce. V obci nie je vybudovaný verejný vodovod.

Oblasť je významnou z hľadiska prirodzenej akumulácie podzemných vôd, ktoré sa využívajú ako pitná voda. Keďže sa v dôsledku prírodných daností dostávajú povrchové znečistenia do týchto vôd bez dostatočnej filtrácie, ich kvalita priamo závisí od vhodného spôsobu ľudskej činnosti. V prvom rade ide

o poľnohospodárstvo a s ním spojenú chemizáciu. Nesprávnymi postupmi a nakladaním s priemyselnými hnojivami a a skládkami domového odpadu, ale i škodlivými zásahmi jednotlivcov, sa kvalita podzemných vôd znižuje.

OBYVATELSTVO

Demografia obce

Oblasť ľudských zdrojov je zameraná na rozvoj, vzdelanosti, zamestnanosti a trhu práce. Oblasti identifikované na lokálnej úrovni sú relevantné s Národným plánom zamestnanosti.

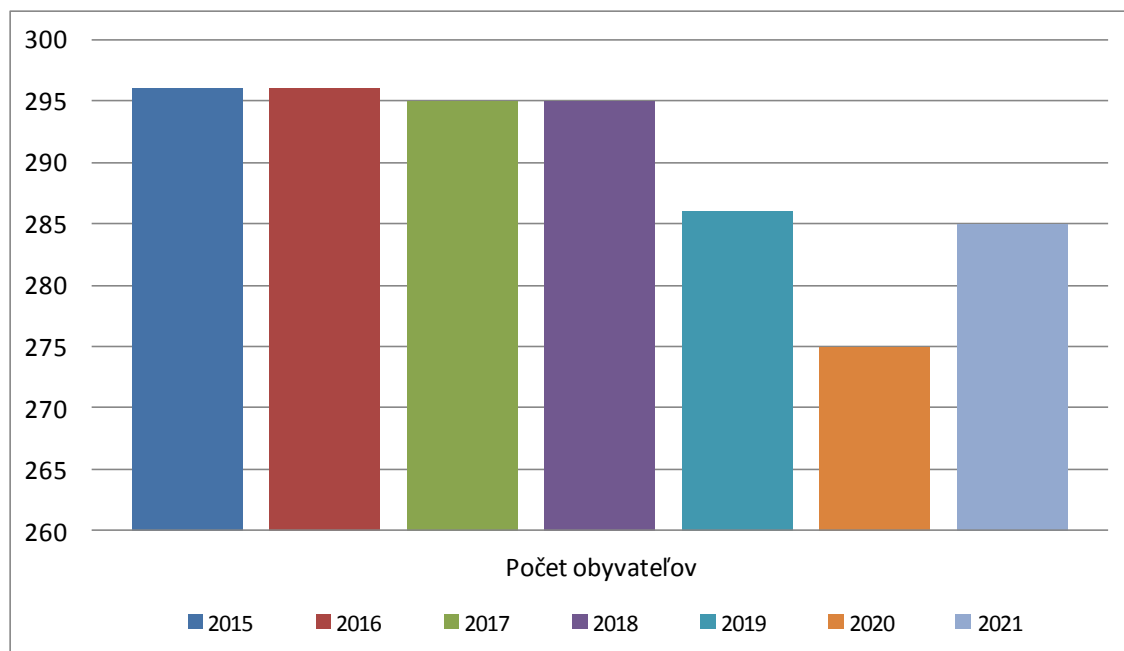
Z hľadiska vierovyznania je obec prakticky homogénna. Dominantná časť obyvateľov sa hlási k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu. V malej miere sú zastúpené ostatné vierovyznania.

Počet obyvateľov za posledné roky

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
296	296	295	295	286	275	285

zdroj: OcÚ

Počet obyvateľov v obci Olováry od roku 2015 do roku 2021

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť obyvateľov hlási k Maďarskej národnosti cca. 75,5 % a k Slovenskej národnosti 24,5 %.

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. Uvedený vývoj je charakteristický aj pre obec Olováry. V súčasnosti žije v obci 285 obyvateľov (r. 2021). Celkový počet obyvateľov vykazuje v sledovanom období klesajúci trend. Za sledované 5 ročné obdobie klesol počet obyvateľov o 3 %.

V prípade, že sa zachová doterajší trend vývoja, počet obyvateľov by sa mal v sledovanom období vyvíjať rovnomerne v smere poklesu počtu. Aj keď prognóza predpokladá určité zmiernenie poklesu, nebude mať významnejší pozitívny vplyv na vývoj populačnej krivky. Z hľadiska pohlavia, permanentne mierne presahuje počet žien počet mužov.

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predprodukčnom veku. Uvedený trend možno z pohľadu jej ďalšieho sociálno-hospodárskeho rozvoja považovať za značne negatívny s vysokým sklonom k stárnutiu obyvateľstva.

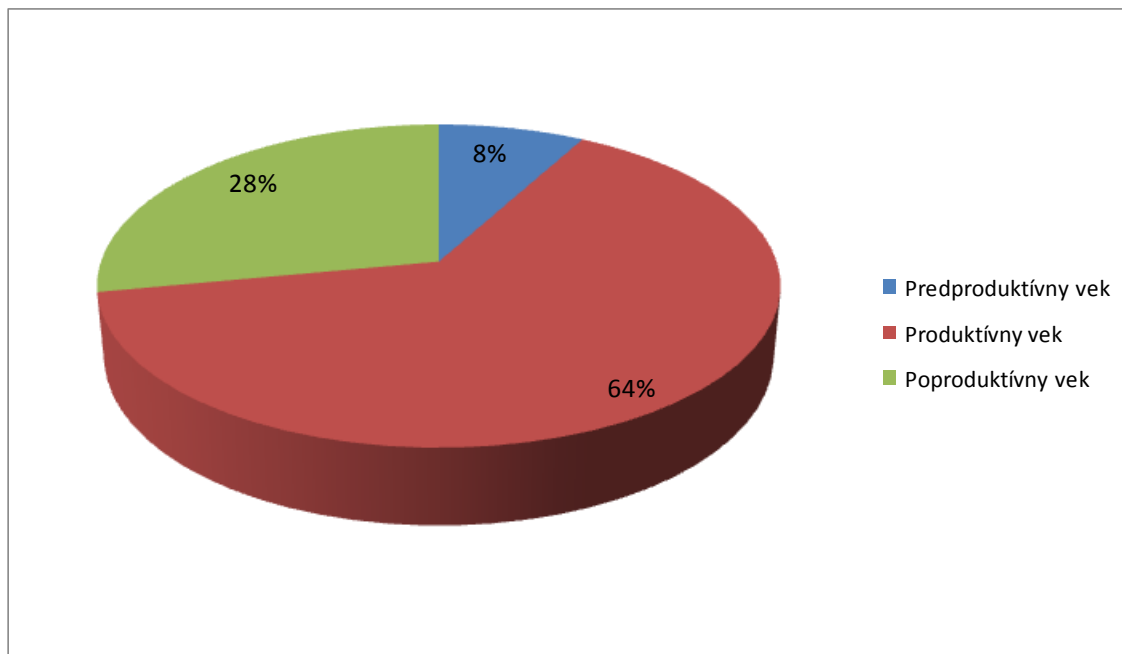

Veková štruktúra obyvateľstva v obci Olováry (v roku 2020)

Veková skupina	Počet obyvateľov
Predproduktívny vek	22
Produktívny vek	176
Poproduktívny vek	77

Zroj: OcÚ Olováry, 2021

Veková štruktúra obyvateľstva v obci Olováry (v roku 2020)

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu mužov a žien od 40 do 49 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria muži a ženy vo veku 60+ rokov a obyvatelia od 15 do 19 rokov.

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca, nakoľko sa pomerne veľká časť ekonomicky činných obyvateľov pohybuje vo vekovej skupine od 20 do 40 rokov. Počet EAO v obci je 171.

Národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva

V obci je štruktúra obyvateľstva prakticky homogénna, čo dokazuje aj nasledujúca tabuľka.

Národnostná štruktúra obce (r.2020)

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	47	57	104
Maďarská	72	99	171
Nezistená			
Spolu	119	156	275

Zdroj: OcÚ Olováry, 2021

V obci sa nachádzajú aj obyvatelia rómskeho pôvodu, ktorí sa hlásia k Slovenskej alebo k Maďarskej národnosti.

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu: 96,82 % obyvateľov je rímsko-katolíckeho vierovyznania, 1,68 % je evanjelického vierovyznania, 1,5 % iné alebo neznáme.

Vývoj nezamestnanosti

Od roku 1989 sa na vývoji zamestnanosti začalo výrazne prejavovať spomalenie dynamiky hospodárskeho rastu. Likvidácia pracovných miest v dôsledku transformačných a reštrukturalizačných procesov nebola kompenzovaná vytváraním nových pracovných miest v ozdravených častiach hospodárstva. Pre celú ekonomiku je charakteristická vysoká miera nezamestnanosti a nízka tvorba nových pracovných miest.

Okres Veľký Krtíš zaujíma počtom nezamestnaných popredné miesto v rámci Banskobystrického kraja. Ročný prítok evidencie nezamestnaných v roku 2019 sa vyznačuje viacerými vzostupmi a poklesmi. Pokles nastáva v jarňých mesiacoch v dôsledku začiatku sezónnych prác v poľnohospodárstve, lesníctve a stavebníctve. Na jeseň tento pokles vystrieda postupný nárast. Ročný odtok evidencie nezamestnaných v roku 2019 má vyrovnaný charakter. Najvyššie odtoky evidovaných nezamestnaných boli zaznamenané v zimných a jarňých mesiacoch, ale počas pandemických mesiacov situácia nezamestnanosti sa zhoršila.

BÝVANIE

Základné údaje o domovom a bytovom fonde

V obci bolo v roku 2020 evidovaných 112 domov a 16 bytov. Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov.

Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť – dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ. V blízkej budúcnosti obec plánuje výstavbu bytových domov, aby obec udržal mladé rodiny v dedine.

PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY

V obci pôsobí niekoľko podnikateľských subjektov. Vo väčšine prípadov sa jedná o malých a drobných podnikateľov a živnostníkov, ktorí sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb občanom v obci. V obci má sídlo jeden podnikateľský subjekt zaoberajúci sa obchodnou činnosťou. V obci je rozšírená poľnohospodárska výroba orientujúca sa na chov ošípaných a pestovanie obilnín.

ŠKOLSTVO A VZDELANIE

V obci pôsobí jedna materská škola, ktorá sa nachádza v zriaďovateľskej pôsobnosti obce. Materská škola sídli v samostatnej budove. V súčasnosti ju navštevuje 10 detí. Školopovinné deti navštevujú ZŠ okolitých detí alebo ZS vo Veľkom Krtíši.

Tab. 19 Celkový počet žiakov v materskej škole v roku 2020 -2021	
Ukazovateľ/Roky	2020-2021
počet žiakov	10
Obec Olováry, 2021	

Sociálna sféra

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálnu pomoc v zmysle zákona NR SR č. 195/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Obec zabezpečuje sociálne služby pre svojich obyvateľov sama. V súčasnosti poskytuje opatrovateľskú starostlivosť(denný stacionár) pre obyvateľov hlavne v dôchodkovom veku.

ŠPORT

Obyvatelia majú v obci obmedzené možnosti športového vyžitia. K dispozícii je hlavne futbalové ihrisko, ktoré aj intenzívne využívajú. V obci je volejbalového ihrisko ako aj dve detské ihriská. V obci je činný futbalový klub. Obec plánuje do budúcnosti s výstavbou ďalšieho športového ihriska, ktoré by malo slúžiť hlavne nižším vekovým skupinám obyvateľov, ale aj turistom a iným návštevníkom obce.

V oblasti športových aktivít, ktoré sa neviažu na vybudovanú (resp. absentujúcu) športovú infraštruktúru, obec a jej okolie ponúka široké možnosti. V letných mesiacoch ide predovšetkým o horskú cykloturistiku, pešiu turistiku (turistické trasy), poľovníctvo.

KULTÚRA

Kultúra v obci je samozrejmom a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti danej obce. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu.

Celkové ročné výdavky na zabezpečenie kultúry v obci prezentuje nasledujúca tabuľka.

Na uskutočňovanie kultúrnych aktivít je k dispozícii obyvateľom v obci kultúrny dom. Uvedená stavba je však v zlom technickom stave. Potrebná je výmena strešnej krytiny, zateplenie budovy a výmena sklenených výplní. Súčasná strešná krytina na mnohých miestach vplyvom poveternostných vplyvov zvetrala a dažďová voda presakuje do interiéru budovy.

Aj napriek zlému technickému stavu však budova slúži na uskutočňovanie pravidelných i nepravidelných kultúrnych aktivít. Z pravidelných kultúrnych akcií sa v obci usporadúvajú slávnosti pri príležitosti dňa detí, dňa matiek, atď.. Do budúcnosti plánuje obec zaviesť viacero pravidelných kultúrnych akcií, ako družobné kultúrne slávnosti s príslušnými obcami v Maďarskej republike. V obci je činný folklórny súbor.

V obci sa nachádza kostol, ktorý pokrýva duchovnú stránku kultúrneho života v obci.

Obec každoročne organizuje kultúrno-spoločenské podujatia pre obyvateľov (dni obce, Mikuláš pre deti, návšteva dochodcov, atď). Obec plánuje aj výstavbu malého amfiteátra, ktorý by bol výborným miestom na organizovanie kultúrnych aktivít.

UBYTOVACIE ZARIADENIA

V súčasnosti sa v obci nenachádza špecializované ubytovacie zariadenie. Návštevníci obce majú možnosť ubytovať sa aj na súkromí, resp. v chatách nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce.

STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Stravovacie a reštauračné služby sú poskytované v miestnych pohostinstvách. V obci chýba reštauračné zariadenie, ktoré by v tradičnom prostredí poskytovalo príležitostným ale aj ostatným návštevníkom obce tradičné jedlá typické pre túto oblasť.

CESTOVNÝ RUCH

Priamo v obci sa nenachádzajú významnejšie architektonické pamiatky prípadne prírodné pozoruhodnosti. Okolie ponúka viaceré možnosti aktívneho prežitia voľného času.

2 VÍZIA A POSLANIE OBCE

Obec Olováry sa bude formovať ako súčasť regiónu a bude využívať svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov. Je bezpečná a rozvíjajúca sa obec poskytujúca svojim občanom dobrú kvalitu života. V obci je dostatok možností bývania, pracovných možností priamo v obci a jej okolí a zaujímavých ponúk pre aktívne trávenie voľného času. Obec a jej okolie má pripravené podmienky pre rozvoj ľudských zdrojov, hospodárstvo, oblasť služieb cestovného ruchu a priemysel nezaťažujúci životné prostredie. Obec má dobre a efektívne fungujúcu samosprávu. Nadväzujúc na svoju historickú minulosť obec spolu s ostatnými obcami mikroregiónu zatraktívni svoje postavenie medzi poprednými turistickými centrami v okolí.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Olováry. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, zájmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Olováry a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí?

Poslaním obce je slúžiť všetkým obyvateľom, ktorým ponúkame jedinečné služby, vytvárať podmienky pre vyvážený rozvoj obce, chrániť všetkých jej obyvateľov, ale aj okolitú prírodu a jej zdroje. Obyvatelia obce, ktorí žijú alebo pracujú v obci predstavujú prioritu.

Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Olováry disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom mestského zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Olováry všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku, pasívnu ochranu prostredníctvom kamerového a záznamového systému, dohľad nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, riešenie statickej dopravy, ako aj ochranu životného prostredia v obci. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarimi a civilnej ochrany obyvateľov.

3 PRIORITNÉ ROZVOJOVÉ OBLASTI OBCE

Strategický plán rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – dostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia vychádzajúc z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti nasledovné:

<i>STRATEGICKÉ PRIORITY</i>					
↓	↓	↓	↓	↓	↓
<i>1. budovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry</i>	<i>2. rozvoj ľudských zdrojov</i>	<i>3. sociálno-ekonomický rozvoj</i>	<i>4. ochrana a tvorba životného prostredia</i>	<i>5. rozvoj turizmu a cestovného ruchu</i>	<i>6. podpora propagácie a informovanosti obce</i>

4 SWOT ANALÝZA

Nasledujúca SWOT analýzy sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

- 5.1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj.
- 5.2 Technická infraštruktúra.
- 5.3 Životné prostredie.
- 5.4 Sociálna oblasť a zdravotníctvo.
- 5.5 Školstvo a šport.
- 5.6 Kultúra.
- 5.7 Cestovný ruch a public relations.

Analýza SWOT

Analýza SWOT pomôže zamerať pozornosť na kľúčové oblasti vo vnútri obce. Využitá bude hlavne pri budovaní jej silných stránok, odstraňovaní slabých stránok alebo ich akceptovaní (pokiaľ ich nie je možné odstrániť), využívaní príležitostí a vyrovnaní sa s rizikami vonkajšieho prostredia. SWOT analýza bude základným dokumentom a východiskom pre tvorbu stratégie obce a strategického plánovania.

Analýza silných a slabých stránok sleduje súčasný stav z hľadiska vnútorných faktorov, odhaľuje, čo je v obci pozitívne a negatívne. Silnou stránkou obce sú jej prirodzené dispozície a akákoľvek konkurenčná výhoda. Slabou stránkou je to, čo obci chýba, alebo čo sa robí nedostatočne v porovnaní s inými.

Analýza príležitostí a ohrození sa zameriava na budúci rozvoj obce z hľadiska vonkajších faktorov, určuje možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať. Príležitosťou obce je akýkoľvek pozitívny trend, ktorý môže byť impulzom pre jej ďalší rozvoj v prípade, že sa nájdu zdroje na jeho realizáciu a bude oň záujem. Ohrozením obce sú akékoľvek nevýhodné trendy alebo smery vývoja na úrovni miestnej ale aj regionálnej, národnej či celosvetovej, ktoré ju v negatívnom smere ovplyvňujú.

Syntéza výsledkov analýzy SWOT porovná vonkajšie hrozby a príležitosti s vnútornými silnými a slabými stránkami. Ich kombináciou a prienikom vznikne stratégia ako vyvažujúci faktor, ktorý uvedie obec do súladu s jej okolím. Vzhľadom na rozdielny význam a váhu jednotlivých analyzovaných položiek bude mať obec k dispozícii rozličné varianty stratégie:

- 1.Stratégia SO - najatraktívnejší strategický variant. Obec si ju zvolí ak, prevažujú sily nad slabosťami a príležitosti nad hrozbami. Odporúča sa ofenzívna stratégia z pozície sily.
- 2.Stratégia ST - stratégia silnej, ktorá sa nachádza v nepriaznivom prostredí. Odporúča sa defenzívna stratégia, ktorou si obec chráni už vydanú pozíciu.
- 3.Stratégia WO - túto stratégiu si volí, ak prevažujú slabosti nad silami, nachádza sa však v atraktívnom prostredí. Aby obec využila naskytujúce sa príležitosti, na ktorých zvládnutie nemá dostatok vnútorných schopností, snaží sa postupne posilňovať svoju pozíciu a odstrániť nedostatky.
- 4.Stratégia WT - vhodná pre obec, ktorá je slabá a navyše sa nachádza v neatraktívnom prírodnom a sociálno-ekonomickom prostredí.

HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dostatok pracovnej sily, ktoré sú k dispozícii pre priemyselne zamerané podniky, - prítomnosť poľnohospodárskych firiem s dobrým rozvojovým potenciálom, - výhodná geografická poloha obce v blízkosti okresného mesta Veľký Krtíš, - vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, - existencia živočíšnej výroby v obci, - rozvinutá rastlinná výroba, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostupnosť železničnej dopravy, - zlá dostupnosť krajského mesta Banská Bystrica, - Nedostatok plôch pre budovanie priemyselných zón, - Absencia firiem s majetkovou účasťou obce, - Absencia ubytovacích a stravovacích kapacít, - absentujúce pokrytie signálom mobilných operátorov, - Nedostatočne rozvinutá technická infraštruktúra bráni rozvoju podnikateľských aktivít, - Absencia priemyselných zón v obci, - nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít, - nízky rozpočet obce nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľstva, - chýba informačný systém na komunikáciu samospráva – podnikatelia - občania - nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov, - vysoká finančná zaťaženosť a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania, - nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít, - nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov u fyzických osôb, ktorá zabraňuje rozvoju podnikateľských aktivít, - nedostatočná podpora poľnohospodárskych podnikov, - nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov na nákup a inštaláciu moderných efektívnych výrobných technológií,
Priležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - dostatok ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva, - existencia vhodných podmienok na rozvoj poľnohospodárstva, maximálna podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok, - rozvoj technickej infraštruktúry, - rozvoj informačných technológií – lepší prístup k informáciám, - zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k financiám, - možnosť vstupu zahraničných investorov do existujúcej infraštruktúry v priemysle, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - zahraničné investície, - podpora rozvojových investícií, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách, - spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské účely (poznávací a kultúrna turistika), - zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít, 	<ul style="list-style-type: none"> - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity, - neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania,

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie, - dobré prepojenie obecnej komunikácie na hlavnú cestnú sieť, - existencia verejného osvetlenia, - digitálna ústredňa, - existencia 10 verejných studní, - existencia verejného internetu, - existencia verejného prístupového bodu, - dostatok parkovacích miest pred športovým ihriskom, obecným úradom a cintorínom, - rozpracovaná dažďová kanalizácia – 70 %, - z funkčného hľadiska vyhovujúci systém regionálnej 	<ul style="list-style-type: none"> - Absencia verejného vodovodu, - Negatívny stav elektrickej siete, - Absencia rozvodnej siete plynu, - Absencia splaškovej kanalizačnej siete, - Absencia ČOV, - Zlý technický stav domu smútku, - nevyhovujúci stav verejného osvetlenia, potreba dobudovania, - nedostatočné pokrytie signálom mobilných operátorov, - zlý technický stav miestnych komunikácií, ktoré sú vplyvom poveternostných podmienok v značnom štádiu zvetrania,

<ul style="list-style-type: none"> - autobusovej dopravy, - existencia domu smútku, - existencia verejného rozhlasu, - úroveň dobudovania nadradenej dopravnej infraštruktúry ako súčasti európskej dopravnej infraštruktúry, - hustota existujúcej infraštruktúry cestnej dopravy, - v blízkosti regiónu nachádzajúce sa križovanie multimodálnych európskych koridorov smer západ-východ a sever-juh, ktoré spájajú hlavné sídelno-hospodárske ťažiská SR a napájajú ich na európsky dopravný systém, - postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, - široká sieť pamäťových a fondových inštitúcií a dostupnými, rozsiahlymi a hodnotnými zdrojmi pre kvalitný digitálny obsah a e-služby, - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, - 	<ul style="list-style-type: none"> - zlý technický stav miestneho verejného rozhlasu, - nevyhovujúci stav korýt miestnych tokov, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce – obecný úrad, materská škola, ..., - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - absencia chodníkov popri väčšine komunikácií vo vlastníctve obce, - nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb , - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a standardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činnosti verejnej správy, - nízky podiel e-služieb samosprávy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb samosprávy, ktorá je dôsledkom nízkej tvorby finančných zdrojov, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny obsah - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - pomaly rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia, - nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav dopravnej infraštruktúry, - nedostatočne rozvinutý integrovaný dopravný systém (IDS) - nízky podiel ciest vyšších tried na celkovej dĺžke ciest v regióne, - nevyhovujúci technický stav ciest I. triedy, - nedobudovaná sieť rýchlostných ciest, - prudký nárast individuálneho motorizmu, - zastaralý park verejnej osobnej dopravy, - nevhodná deľba prepravnej práce verejnej osobnej dopravy, - absencia integrovaných dopravných systémov,
<p>Príležitosti</p>	<p>Ohrozenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie spoločného vodovodu, - vybudovanie splaškovej kanalizačnej siete s ČOV, - vybudovanie miestneho bezdrôtového rozhlasu, - rekonštrukcia mostov a lávok, - rekonštrukcia miestnych komunikácií, - dobudovanie chodníkov popri miestnych komunikáciách, - rekonštrukcia verejného osvetlenia a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - zriadenie vysokorýchlostného Internetu DSL, prípadne WI – FI, ktorý by bol významným pozitívnym prvkom pri hľadaní si zamestnania a rozvoji podnikateľských aktivít, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - existujúca infraštruktúra pre rozvoj priemyselných zón v obci, - zlepšenie dopravnej dostupnosti železničnou dopravou, - modernizácia cestnej siete - cesty I. triedy, - perspektíva dobudovania diaľničného dopravného systému, - zrovnoprávnenie papierovej a elektronickej komunikácie medzi verejnou správou, občanmi a podnikateľmi, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - absencia chodníkov popri miestnych cestných komunikáciách, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - znižovanie konkurencieschopnosti železničnej dopravy, - pokles rozsahu prepravy na železnici a zvyšovanie negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - zníženie dopravnej dostupnosti a s tým spojené zníženie atraktívnosti územia pre investorov, - zvyšujúca sa nevhodnosť na ceste I. triedy E572 z dôvodu prekračovania prípustnej intenzity, - zhoršenie dopravnej obsluhy, - spomalenie hospodárskeho rastu, - narastanie environmentálneho zaťaženia, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a

obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia	ochrany osobných údajov
---	-------------------------

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - prírodné bohatstvo s lesmi, pasienkami, - zavedený separovaný zber v obci, - veľké plochy lesov vhodných na rekreáciu, - zabezpečený odvoz TKO, - udržiavaná čistota ovzdušia, 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia splaškovej kanalizačnej siete, - absencia ČOV, - absencia zberného dvora pre separovaný zber, - absencia obecného kompostoviška, - absencia ochranných pásiem vodných zdrojov, - znečisťovanie životného prostredia živočíšnou výrobou, - narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy, - v širšom okolí prítomné výrobné prevádzky spôsobujúce nadmernú produkciu poľetavých častíc prachu, - prítomnosť medzinárodnej cesty s nadmernou produkciou exhalátov a v zimných mesiacoch aj prachu z posypových materiálov, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - sídlo ekologicky záťažových prevádzok alokovaných v Trenčianskom kraji, - kyslé dažde znehodnocujúce lesný porast v okolí, - nadmerné využívanie umelých hnojív spôsobujúce acidifikáciu pôdy, - existencia čiernych skládok, - absencia oddychovej zóny pre obyvateľov,
Priležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - úprava verejných plôch, - rekonštrukcia ďalších miestnych komunikácií, - vybudovanie ČOV, - vybudovanie miestnej kanalizácie, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvalitatívne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - regulácia koryta miestneho potoka Olováry, - výstavba chodníkov popri miestnych komunikáciách, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - výstavba oddychovej zóny v širšom centre obce, - výstavba športovo – rekreačného areálu v obci, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - obnoviteľné zdroje energie – geotermálna energia, energia biomasy, veterná energia, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle, 	<ul style="list-style-type: none"> - zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, - zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmerného využívania fosílnych palív domácnosťami. - ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,

SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb v prilahlých sídlach, - dobrá dostupnosť zdravotníckeho zariadenia v okresnom meste Veľký Krtíš, - existencia klubu mladých, - existencia klubu dôchodcov, - zlepšovanie právneho a inštitucionálneho rámca sociálnej inklúzie - realizované reformy, vrátane inštitucionálnych a fiškálnych v 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia domova dôchodcov, - absencia domu sociálnych služieb, - absencia opatrovateľskej služby, - nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb, - nedostatok priestorov na zriadenie domova sociálnych služieb, - absencia oddychovej zóny pre seniorov a ostatné vekové kategórie,

<ul style="list-style-type: none"> - oblasti sociálnej inklúzie, fiškálna decentralizácia - dôraz na princíp subsidiarity - zvyšovanie adresnosti, efektívnosti a dostupnosti opatrení sociálnej inklúzie - dôraz na kvalitu a profesionálne zabezpečenie - novokoncipovaný systém ochrany detí - fiškálna decentralizácia - kvalitné neštátne subjekty pôsobiace v niektorých oblastiach sociálnej sféry - zavádzanie podporných opatrení pre rodiny s deťmi - zvyšujúce sa povedomie zamestnávateľov pri vytváraní rodine priateľského prostredia a tradícia súťaže „Zamestnávateľ ústretový k rodine“ a Audit „Rodina a práca“ - kvalitný fungujúci systém predškolských zariadení, záujem MVO o vytváranie služieb starostlivosti, existencia celoslovenského systému „materských centier“ - vysoká solidarita a podpora v rámci rodín v súvislosti so starostlivosťou o deti a odkázané osoby 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia ordinácie praktického lekára, - ekonomická situácia obyvateľstva zabraňuje častokrát potrebnú návštevu ordinácie praktického a následne špecializovaného lekára, - zdravotný stav obyvateľstva, - pretrvávajúce tradičných spádových oblasti dochádzky za prácou - nízka úroveň priestorovej mobility za prácou všeobecne a nízky rozsah medziokresnej a medzikrajskej dochádzky za prácou. - absencia systému podporných poradenských a informačných služieb pre potreby pracovnej mobility (mobilitný servis) - prehlbovanie dlhodobej nezamestnanosti - absencia širšej podpory vzdelávania a zamestnávania osôb vzdialených od trhu práce dlhšie obdobie z dôvodu starostlivosti o dieťa alebo o ďalšieho člena rodiny, príslušnosti k marginalizovanej alebo vylúčenej skupine populácie - nízka dostupnosť a úzka variabilita sociálnych služieb a výkonu iných opatrení - pomalé zavádzanie nových opatrení a nových typov sociálnych služieb do praxe a nízka udržateľnosť výsledkov - nedostatok aktivít zameraných na podporu začleňovania niektorých znevýhodnených skupín do spoločnosti a znižovanie rizík sociálno-patologických javov - nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby a nedostatok služieb dlhodobej starostlivosti - nedostatočné využívanie viaczdrojového financovania - slabá kooperácia aktérov (štát, samospráva, zamestnávateľa) - nedostatočná úroveň identifikovania potrieb rozvoja ľudských zdrojov
<p>Príležitosti</p>	<p>Ohrozenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zabezpečenie detskej lekárnky aspoň 1 x týždenne do obce, - rozšírenie opatrovateľskej služby, - zlepšenie štandardu zdravotníckych zariadení v dostupných zariadeniach, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - odbúranie rodových stereotypov pri voľbe povolania a v prístupe k zamestnaniu, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zladovanie prac. a rodinných povinností, - začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovnávanie európskych štandardov, - zvýšenie vzdelanostnej a kvalifikačnej úrovne ľudských zdrojov zodpovedajúcej dopytu na trhu práce a znalostnej ekonomike, - Príprava ľudských zdrojov pre potreby globalizovanej ekonomiky a spoločnosti, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilítom správaní sa pracovnej sily, - nízky dopyt po práci v prihraničných oblastiach, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosťou sociálnych služieb pre klienta, - pretrvávajúce stereotypy pri vykonávaní správy v oblasti sociálnych vecí, - neadresnosť a absencia individuálneho prístupu ku klientovi, - klesanie kvality poskytovaných služieb a vykonávaných opatrení v dôsledku absencie systému prehlbovania kvalifikácie a ich celková nedostupnosť, - nepriaznivý demografický vývoj,

ŠKOLSTVO A ŠPORT

<p>Silné stránky</p>	<p>Slabé stránky</p>
-----------------------------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Existencia materskej školy s kapacitou 10 detí, - dobré výchovno – vzdelávacie výsledky materskej školy, - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, - existencia futbalového ihriska, - existencia poľovníckych revírov, 	<ul style="list-style-type: none"> - deficit v materiálno – technickom vybavení materskej školy, - potreba zateplenia budovy materskej školy, - nevyhovujúci stav základnej školy, - absencia šatní v areáli futbalového ihriska, - potreba výmeny strešnej krytiny, - potreba výmeny okien na budove materskej školy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení, - nedostatok športových ihrísk v okolí materskej školy, - pomalé zavádzanie informačných technológií do materskej školy, - nedostatok moderných učebných pomôcok, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - absencia športovo-rekreačnej zóny obce, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,
<p>Príležitosti</p>	<p>Ohrozenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ďalšie zavádzanie výpočtovej techniky do materskej školy - zvýšenie počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov, - koordinácia výchovy a vzdelávania so všetkými odbornými inštitúciami, - výstavba oddychovej a športovej zóny v obci, - zefektívnenie spolupráce s okresným mestom na regionálnej úrovni, - výstavba športového areálu, - podpora záujmových krúžkov zo strany obce, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - vysoký podiel kvalifikovanej pracovnej sily v populácii a rast záujmu podnikateľov o inováciu kvalifikovanosti, - partnerstvá na rozvoj vzdelávania na regionálnej úrovni a možné zlepšenie spolupráce školy a ďalších subjektov v rámci komunity, najmä mládežníckych organizácií, - rozvíjajúci sa systém kariérového poradenstva vytvára predpoklad pre výber profesie v súlade s potrebami trhu práce, - prepojenie stratégie rozvoja regiónov so štruktúrou študijných a učebných odborov, - spolupráca s podnikmi v regióne vrátane zvýšenia prístupu žiakov k moderným strojom a zariadeniam, - partnerstvá na rozvoj vzdelávania na regionálnej úrovni a možné zlepšenie spolupráce školy a ďalších subjektov v rámci komunity, najmä mládežníckych organizácií, - konkurencia škôl a iných inštitúcií v rámci miestnej komunity, - opatrenia štátu zabezpečujúce rovnosť prístupu k vzdelávaniu, integráciu a reintegráciu, - tendencia využívať moderné formy vzdelávania a diverzifikovať príležitosti na celoživotné vzdelávanie, - záujem škôl, vzdelávacích inštitúcií a tretieho sektora o zapojenie do medzinárodnej spolupráce a do výchovno-vzdelávacích programov a projektov, 	<ul style="list-style-type: none"> - vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania, - pretrvávajúca rigidita a narastanie izolovanosti systému vzdelávania od potrieb ekonomiky, - deformovaný trh práce, ktorý bude vyžadovať len určitý typ kvalifikácie, - nerealizovanie stratégií, koncepcií a rozvojových impulzov v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania, - deformovaný trh práce, ktorý bude vyžadovať len určitý typ kvalifikácie, - úzky vzťah medzi sociálno-ekonomickou situáciou rodiny a dosiahnutou úrovňou vzdelania detí, - skeptické vnímanie hodnoty štúdia obyvateľstvom, - nízky podiel HDP vynakladaný na vzdelávanie, - slabá reflexia príčin znižovania kvality vzdelávania v pripravovaných zámeroch reforiem,

KULTÚRA

<p>Silné stránky</p>	<p>Slabé stránky</p>
<ul style="list-style-type: none"> - dlhoročná história obce, tradície, - prítomnosť kultúrnych pamiatok (kaplnka), - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - existencia kultúrneho domu v budove obecného úradu, - dostatočná kapacita domu kultúry, - existencia folklórneho súboru, - existencia obecnej knižnice, - organizovanie dní obce, - organizované družobné slávnosti, - existencia otvoreného pódia na kultúrne aktivity, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti kultúry, - potreba zníženia stropu domu kultúry, - negatívny stav kultúrneho domu – potrebná výmena strešnej krytiny, zateplenie budovy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrneho domu, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok,

	<ul style="list-style-type: none"> - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia kultúrneho domu, - spracovanie ročného programu kultúrnych podujatí, - usporadúvanie výročných kultúrnych podujatí pri príležitosti prvej zmienky o obci, - každoročné folklórne slávnosti, - lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - výstavba izby folklóru a zvyklostí obce, - výstavba remeselného dvora, - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícií, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia, - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VUC, - posun priorit mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia na obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu,

CESTOVNÝ RUCH A PUBLIC RELATION

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - bohaté kultúrne dedičstvo, - prírodné krásy v okolí obce, - početné množstvo turistických chodníkov, - početné množstvo cykloturistických trás, - existencia poľovníckeho revíru, 	<ul style="list-style-type: none"> - málo rozvinutý cestovný ruch, - chýba rekreačné zázemie obce, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - neexistencia www stránky obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kancelárkami, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci, - nedostatok športovísk potenciálne využitelných návštevníkmi obce,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť rozvíjať agroturistiku, - možnosť rozvoja oddychovej turistiky v okolí - možnosti rozvoja cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov, - vytypovanie lokality na rozvoj rekreačných aktivít, - výstavba rekreačného zariadenia v majetku obce, - výstavba rekreačného príslušenstva pri rekreačnom zariadení, - spracovať multimediálne propagačné materiály obce v rôznych jazykových mutáciách, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU - rozvíjať rodinnú rekreáciu, - vypracovať projekt obnovy nevyužívaných objektov pre CR, 	<ul style="list-style-type: none"> - prítomnosť prírodných hodnôt výrazne obmedzí rozvoj aktivít cestovného ruchu v obci, - nízka tvorba disponibilných zdrojov ekonomických subjektov zamedzí rozvoju podnikateľských aktivít, - náročné získavanie úverových zdrojov, - neochota ľudí investovať a započať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu, - zaostávanie obce v rozvoji CR sa nakoniec odrazí v úrovni kvality života jeho obyvateľov, - predstih „konkurenčných obcí“ v oblasti poznávacej turistiky, športovej a pobytovej turistiky,

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

- 1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.**
- 2. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.**

- 3. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Olováry.**
- 4. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.**

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je návaznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja, ako aj NSRR 2014-2020, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb.

Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHSR BBSK (PRO BBSK) je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

5 STRATEGICKÉ CIELE ROZVOJA

STRATEGICKÝ CIEĽ

Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Olováry nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Olováry, ktorý bude zameraný hlavne na trvalý ekonomický rast pri rešpektovaní environmentálnych požiadaviek a obmedzení súvisiacich s existenciou prírodných hodnôt. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicke nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu a vybraných oblastí poľnohospodárstva a drevovýroby, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov.

Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektoru a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov.

Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešponujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

Opatrenia a aktivity

PRIORITA Č. 1. - BUDOVANIE A REKONŠTRUKCIA TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

1.1 Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry

- Rekonštrukcia a vybudovanie oplotenia v cintoríne
- Rekonštrukcia domu smútku
- Vybudovanie tržnice
- Vybudovanie požiarnej zbrojnice

1.2 Budovanie a rozvoj kultúrno-spoločenskej infraštruktúry

- Zriadenie ľudového domu (skanzen), múzea
- Vybudovanie klubu dôchodcov
- Modernizácia, rekonštrukcia kultúrneho domu

- Vybudovanie amfiteátra

1.3 Budovanie a rozvoj verejnej infraštruktúry

- Technická príprava a vybudovanie kanalizačnej siete
- Technická príprava a vybudovanie ČOV
- zavedenie plynu do obce.

1.4 Budovanie a modernizácia obecnej infraštruktúry

- Rekonštrukcia autobusovej zastávky
- Vybudovanie multifunkčného ihriska a detského ihriska
- Vybudovanie a rekonštrukcia miestnych chodníkov
- Obnova miestnej komunikácie
- Výstavba odvodňovacích kanálov
- Rekonštrukcia verejného osvetlenia
- Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
- Budovanie, modernizácia, rekonštrukcia, zateplenie obecných budov (obecný úrad, kultúrny dom, knižnica, atď.)
- Úprava, vybudovanie bezpečnostného kamerového systému/protipožiarné zariadenie

PRIORITA Č. 2. - ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

2.1 Zvýšenie vzdelanostnej úrovne a zamestnanosti obce

- Realizácia projektov aktivizácie
- Realizácia projektov zamestnanosti
- Realizácia rekvalifikačných kurzov
- Prevádzkovanie prepravnej služby (nákup auta, vytvorenie pracovných miest)
- zachovanie predškolskej výchovy (MŠ)

2.2 Rozvoj kultúrno-spoločenského života obyvateľov

- Rozvoj partnerstiev obcí (EGTC – cezhraničná spolupráca, Interegg, EA CEA – Program Európa pre občanov)
- Realizácia kultúrno-spoločenských aktivít a športových podujatí
- Vytvorenie oddychových plôch, miestneho parku a pod.
- Vytvorenie a podpora kultúrno-vzdelávacieho sociálneho centra v obci

PRIORITA Č. 3. – 3.SOCIÁLNO-EKONOMICKÝ ROZVOJ

3.1 Podpora a rozvoj sociálnych služieb

- Zavedenie a rozvoj systému sociálnej starostlivosti – opatrovateľská služba
- Realizácia terénnej sociálnej práce
- Podpora programov sociálnej starostlivosti o starých, nevládných občanov

3.2 Podpora a rozvoj podnikania v obci

- Realizácia projektov spolupráce s podnikateľmi (LEADER – MAS)
- Tvorba prostredia pre podnikateľov a investorov
- Podpora a rozvoj programov pre rozvoj podnikania
- Využívanie obnoviteľných zdrojov energie
- Podpora mladých farmárov (MAS)
- Vybudovanie malej tržnice v obci (podpora malých podnikateľov/predajcov).

PRIORITA Č. 4. - OCHRANA A TVORBA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA**4.1 Podpora a ochrana životného prostredia**

- Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu
- Protipovodňové opatrenia
- Vybudovanie a vybavenie zberného dvora (strojový park do zberného dvora už je zaobstaraný),
- Vybudovanie skládky biologicky rozložiteľného odpadu – kompostovisko

4.2 Rozvoj a budovanie životného prostredia v obci

- Realizácia ďalších programov ochrany životného prostredia
- Výsadba verejnej zelene – zelená infraštruktúra
- Vytvorenie podmienok a programy a programu ekoturizmu

PRIORITA Č.5 - ROZVOJ TURIZMU A CESTOVNÉHO RUCHU**5.1 Budovanie turistickej infraštruktúry**

- Výstavba vyhliadkovej veže
- Vytvorenie náučného chodníka a oddychovými zónami, altánkom, preliezky pre deti
- Vybudovanie cyklotrás

5.2 Rozvoj služieb v oblasti turizmu a cestovného ruchu

- Podpora a rozvoj vidieckeho turizmu, agroturistiky (podpora turistických zariadení)
- Skvalitnenie ubytovacích zariadení a služieb

PRIORITA Č.6 - PODPORA PROPAGÁCIE A INFORMOVANOSTI OBCE**6.1 Tvorba propagácie, zvýšenie informovanosti obyvateľov, efektívna informovanosť pre návštevníkov obce**

- Modernizácia, skvalitnenie poskytovania informácií na verejných tabuliach
- Vytvorenie informačných tabúl, propagačných materiálov (viacjazyčné) pre obyvateľov a návštevníkov obce
- Tvorba a vydanie monografie obce
- Zveľadenie web stránky obce

6 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram.

Akčný plán je podkladom k územnému priemetu jednotlivých konkrétnych projektových zámerov. Je to časť realizačná, ktorá pretvorí ciele a opatrenia na konkrétne výstupy investičného a neinvestičného charakteru.

Akčný plán obce Olováry 2021-2022 - vid'. príloha č.1.

7 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Vychádzajúc z vyššie zadaných cieľov, priorit a opatrení a na základe auditu pripravovaných projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zámery realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané časové rámce

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PRO sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- dotácie VUC
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných projektov (úradu práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne fondy,
- poľnohospodársky fond/Fond pre rozvoja vidieka (projekty cez PPA, MAS),
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- program Iniciatívy spoločenstva
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky.

Indikatívny finančný plán špecifikuje pre každú prioritu a na každý rok finančný prídel.

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PRO uvádza pri aktivitách jednotlivých opatrení, priorit, potrebných na naplnenie cieľov programu (viď. akčný plan – príloha č.1). Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov.

8 ZABEZPEČENIE PRO

Po schválení PRO nastáva vlastná realizácia PRO, jeho opatrení a úloh. Uskutočnenie aktivít uvedených v PRO predpokladá určité finančné a administratívne zabezpečenie.

ADMINISTRATÍVNE ZABEZPEČENIE PRO

Nevyhnutnou podmienkou plnenia programu je administratívne zabezpečenie jeho realizácie. Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporčuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

1. Výbor pre PRO

Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PRO a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PRO, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PRO.

2. Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PRO. Úlohou útvaru bude: vypracovávať projekty, koordinovať projekty, monitorovať realizáciu projektov, vypracovávať dopadové analýzy projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PRO, dohliadať nad ekonomickým čerpaním projektových prostriedkov, zbierať podklady o projektoch v rámci PRO realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

3. Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PRO, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PRO, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

4. Vlastní zamestnanci

Do realizácie PRO budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

9 MONITOROVANIE PRO

Monitorovanie PRO budú uskutočňovať:

- Výbor pre PRO,
- Komisia strategického rozvoja,
- Koordinátor pre stratégiu,
- Obecné zastupiteľstvo,

SPÔSOB MONITOROVANIA PRO

Monitorovanie plnenia PRO bude vykonávať Komisia strategického rozvoja. Koordinátorovi pre stratégiu pracovníci Útvoru budú pravidelne predkladať správy o postupe realizácie a príprave projektov, o vlastnej činnosti a o iných aktivitách súvisiace s plnením PRO. Koordinátor pre stratégiu bude predkladať na zasadnutia Výboru Správy o realizácii PRO, pre posúdenie súladu aktivít. Výbor vydá k realizácii stanovisko, ktoré sa predloží poslancom na Obecné zastupiteľstvo pri schvaľovaní ročných rozpočtov.

Počas roka sa môže každý poslanec obecného zastupiteľstva oboznámiť s priebehom plnenia PHSR na Útvare strategického rozvoja alebo u Koordinátora pre stratégiu.

VYHODNOCOVANIE A SPÔSOB MODIFIKOVANIA PRO

Hlavným hodnotiacim dokumentom PRO bude *Správa o plnení PRO*, ktorú vypracuje Útvor strategického rozvoja.

Spôsob modifikovania/aktualizácie PRO

Predkladať návrhy na modifikovanie PRO bude v právomoci Výboru pre PRO. Koordinátor pre stratégiu môže tiež predkladať Výboru návrhy na doplnenie PRO. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť Útvoru návrh na modifikovanie PRO.

Na zasadnutia Výboru v termíne schvaľovania obecného rozpočtu predloží Koordinátor *Dopadovú analýzu plnenia PRO*.

Doplnenie PRO sa uskutoční formou vypracovania *Návrhu na doplnenie PRO*, ktorý bude obsahovať konkrétne nové špecifické ciele, opatrenia, aktivity a úlohy. Návrh sa predloží na schválenie obecnému zastupiteľstvu. Ak doplnenie PRO bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Výboru alebo obecného zastupiteľstva.

10 ZÁVER

PRO Olováry je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PRO je otvoreným dokumentom, ktorý bude pravidelne polročne vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Predmetný PRO Olováry bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

Uznesením č.

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodních věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Příroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
- DRENKO, J.: Rodným krajom Novohradu. Lučenec, Regionálne kultúrne stredisko 1992., FILOVÁ, B., MJARTAN, J.: Slovensko – Zv. 2. Bratislava, Obzor 1975, Geologická stavba Ipeľskej kotliny a Krupinskej planiny. Bratislava, Veda 1979,
- DUBCOVÁ, A. - CHRASTINA, P. - KRAMÁREKOVÁ, H. 2003. *Vademecum literárnej a vedeckej činnosti geografa*. 3. vyd. Nitra: UKF, 2003. ISBN 80 - 8050 – 273–0
- HALÁS, M. 2002. *Hranica a prihraničný región v geografickom priestore (Teoretické aspekty)*. Geographia Slovaca, 2002
- http://enviroportal.sk/pdf/spravy_zp/kke02s.pdf
- http://enviroportal.sk/pdf/spravy_zp/kke02s.pdf
- http://sk.wikipedia.org/wiki/Kva%C5%A1ov_%28potok%29
- <http://volcanology.eligeos.org/permvolcincwc-5.html>
- <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/kambizem.htm>
- <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/luvizem.htm>
- <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
- http://www.mineraly.sk/files/lok/16_safarka.htm
- http://www.mineraly.sk/files/lok/16_safarka.htm
- http://www.sazp.sk/slovak/struktura/copk/chodniky/chkosk3/kapitoly/kap_5.html
- http://www.sopsr.sk/slovkras/index_soubory/Page2395.htm
- Interné materiály obce Olováry.
- Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÁZBA NA VLASTNOSTI RELIÉFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
- MÁZOR, M.: Desť rokov budovania Veľkokrtíšskeho okresu. Martin, Osveta 1979,
- MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
- MICHALOVÁ, J., MICHAL, P.: Geografia okesu Veľký Krtíš. Martin, Osveta 1980, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
- Národný rozvojový plán.
- Národný strategický referenčný rámec 2007 - 2013
- PAULE, L.: Veľký Krtíš. Martin, Osveta 1985, Svet živočíšnej ríše. Martin, Osveta 1970, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV, Editori: Mgr. Ľubomír Falťan, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
- STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník IV. Bratislava. 1961.
- STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník XI. Bratislava. 1972.
- THURZOVÁ, L. a kol.: Malý atlas liečivých rastlín. Martin, Osveta 1973, Veľký Krtíš. História a súčasnosť mesta. Veľký Krtíš, Mestský úrad 1997
- UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2006.
- VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
- ZÁKON č. 37/2010 Z. z. KTORÝM SA MENÍ A DOPLŇA ZÁKON č. 575/2007 Z. z. O ORGANIZÁCIU ČINNOSTI VLÁDY A ORGANIZÁCIA ÚSTREDNEJ ŠTÁTNEJ SPRÁVY V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV. 2014
- ZÁKON č. 539/2008 Z. z. O PODPORE REGIONÁLNEHO ROZVOJA. 2014.
- Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
- Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
- Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
- Zákon č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.

PRÍLOHY

PRÍLOHA č.1 – AKČNÝ PLÁN OBCE OLOVÁRY 2021 - 2027

PRÍLOHA č.2 – Uznesenie (schválenie PRO 2021 - 2027)